
Conceptualizing and Truth-Seeking the Mission of the “Islamic Lifestyle” in Explaining the Fundamental Criteria of “Iranian-Islamic Housing” in the Age of Globalization

Erfan Khasm Afkan Nezam^{1*}, Vida Taghvaei²

1 Ph.D. Candidate in Architecture, Architecture Department, Art and Architecture Faculty, South Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

2 Associate Professor, Department of Architecture, Faculty of Shariaty, Technical and Vocational University (TVU), Tehran, Iran.

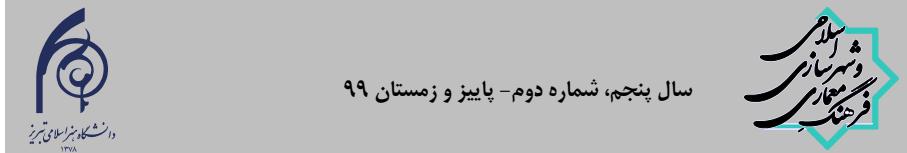
(Received 30 Aug 2019, Accepted 20 Jan 2020)

“Globalization” not in a geographical sense but in a political and ideological sense, is a plan formulated by the rich and powerful countries of the world, and it means the continuation of economic, political and military dominance over other countries in the world. One form of domination in the present age is by way of cultural aggression, through which it seeks to undermine the cultural and religious foundations of the Muslim people, and especially the Islamic way of life. In the field of architecture and housing, today, compared to the past, forms and living spaces, with a tendency to be similar to imported patterns and alien to their foreign identities, have also alienated the society and have completely changed it. In the words of the Supreme Leader: “One of the dimensions of progress with the ‘Islamic concept’ is lifestyle, social behavior and way of life.” Therefore, the conceptualization of the mission of “Islamic lifestyle” as a container and component shaping “Iranian-Islamic housing” should be considered. In today’s social life, the concept of “lifestyle” has a special meaning. As the influence of tradition is reduced, and daily life is reconstructed in terms of the interaction of local and global factors more and more people are forced to choose their lifestyle from a variety of options. “Islamic lifestyle” is a way of life that is based on Islamic and Quranic teachings and values. The Qur'an, which is the plan of human life, has shown the best way of life to man, which ultimately leads him to the happiness of this world and the hereafter. “Islaminess of etiquette” and “monotheism of being a way of life” mean that “lifestyle” is the bedrock of “divine worship” in human life. In Islamic lifestyle, “faith” and “righteous deeds” have a special place and in various verses of the

Qur'an and narrations from the Infallibles (AS) as a way to achieve “good life” is introduced as the highest position of this type of lifestyle. In the present study, the purpose of using the word “Islamic” is anything that belongs to and is committed to the principles, ideals, values and norms of Islam and in a broader sense, invented or expressed by Muslims, and the meaning of the word “Iranian-Islamic” is anyone who is in the common denominator of being Iranian and being Islamic and does not have principles and identities that do not oppose either of these two can be called “Iranian-Islamic.” In other words, anything that is based on the beliefs, ideals, values and norms of the Islamic Republic of Iran or the discourse of the Islamic Revolution is called “Islamic Iran.” The present study is of qualitative type and in two parts: the first part, the necessary information in the field of relationship between “globalization” and “Islamic lifestyle” is presented and in the next stage, the relationship between “lifestyle” and “housing” in historical periods is analyzed. In the second part, using the descriptive-analytical method, the key words of the research have been researched and explored, and using the components and effects that are related in this regard, the “basic principles and criteria of Iranian-Islamic housing” were explained. The results show that the current “Islamic spirit” in the Iranian Muslim living space can be seen in the manifestation of the truth, the concept of “good life” as the highest degree of Islamic lifestyle, in the “Iranian courtyard” as its beating heart.

Keywords: Globalization, Islamic Lifestyle, Pure Life, Iranian Islamic Housing.

* Corresponding author. E-mail: st_e_khasmafkan@azad.ac.ir

مفهوم‌سازی و حقیقت‌یابی رسالت «سبک زندگی اسلامی» در تبیین معیارهای بُنیادین «مسکن ایرانی اسلامی» در «عصر جهانی‌شدن»

عرفان خصم‌افکن نظام^۱، ویدا تقوايی^۲

۱. دانشجوی دکتری معماری، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب، تهران، ایران.

۲. دانشیار گروه معماری، دانشکده دکتر شریعتی، دانشگاه فنی و حرفه‌ای، تهران، ایران.

(تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۸/۶/۸، تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۸/۱۰/۳۰)

چکیده

«جهانی‌شدن»، نه به مفهوم جغرافیایی بلکه به مفهوم سیاسی و ایدئولوژیک طرحی است که توسط کشورهای ثروتمند و قدرتمند دنیا، تدوین شده و منظور از آن، ادامه سلطه اقتصادی، سیاسی و نظامی بر دیگر کشورهای عالم است. یکی از اشکال نفوذ سلطه در عصر حاضر، از طریق تهاجم فرهنگی است که به‌واسطه آن، برای تضعیف بنیان‌های فرهنگی و اعتقادی مردم مسلمان بهویژه کمنگ کردن سبک زندگی اسلامی تلاش می‌کند. در حوزه معماری و مسکن نیز، امروزه نسبت به گذشته، فرم‌ها و فضاهای زیستی، با گرایش به همشکلی با الگوهای وارداتی و بیگانه با هویت خویش، جامعه را نیز به ازخودبیگانگی دچار کرده‌اند و کاملاً دگرگون شده‌اند. به تغییر مقام معظم رهبری: «بکی از ابعاد پیشرفت با «مفهوم اسلامی»، سبک زندگی کردن، رفتار اجتماعی و شیوه زیستن است»؛ از این‌رو، مفهوم‌سازی رسالت «سبک زندگی اسلامی» به عنوان ظرف و مقوم شکل‌دهنده به «مسکن ایرانی اسلامی» باید مورد توجه قرار گیرد. پژوهش حاضر از نوع کیفی و در قالب دو بخش ارائه شد: در بخش اول، اطلاعات لازم در حوزه ارتباط «جهانی‌شدن» و «سبک زندگی اسلامی» و در مرحله بعد، بررسی ارتباط «سبک زندگی» با «مسکن» در ادوار تاریخی مورد تحلیل قرار گرفت. در بخش دوم، با بهره‌گیری از روش توصیفی- تحلیلی واژگان کلیدی پژوهش، مورد تحقیق و کندوکاو قرار گرفتند و با استفاده از مؤلفه‌ها و آثاری که در این ارتباط هست، به تبیین «اصول و معیارهای بُنیادین مسکن ایرانی اسلامی» پرداخته شد. نتایج پژوهش نشان می‌دهد «روح اسلامی» جاری در فضای سکونت ایرانی مسلمان، در تجلی حقیقت مفهوم «حیات طیبه» به عنوان عالی‌ترین درجه سبک زندگی اسلامی، در «حیاط خانه ایرانی»، به عنوان قلب تپنده آن معنی می‌شود.

واژگان کلیدی

عصر جهانی‌شدن، سبک زندگی اسلامی، حیات طیبه، مسکن ایرانی اسلامی.

* نویسنده مسئول مکاتبات: st_e_khasmafkan@azad.ac.ir

مقدمه

مرئوس، با پلیس، با مأمور دولت، ... رفتار ما با بیگانه در انقلاب»، در این زمینه، ما مثل بخش اول پیشرفت نکردیم. می‌توان این بخش را بهمنزله بخش نرمافزاری تمدن به حساب آورد و بخش اول را، بخش‌های سخت‌افزاری به حساب آورد. باید بتوانیم متن زندگی یعنی بخش اصلی تمدن را اصلاح کنیم. اگر ما در این بخشی که «متن زندگی» است، پیشرفت نکنیم؛ همه پیشرفت‌هایی که در بخش اول کردیم، نمی‌تواند ما را رستگار کند، نمی‌تواند به ما امنیت و آرامش روانی ببخشد مانند دنیای غرب، در آنجا با وجود اینکه ثروت، بمب اتم، پیشرفت‌های گوناگون علمی و قدرت نظامی هست دچار افسردگی، نامیدی، از درون به هم ریختن، عدم امنیت انسان‌ها در اجتماع و در خانواده، بی‌هدفی و پوچی هستند. آسیب‌شناسی و علمت‌یابی در زمینه عدم پیشرفت لازم در بخش «سبک و فرهنگ زندگی» ضروری است؛ در این زمینه باید همه به خود نهیب بزنیم و ضمن تلاش جدی برای آسیب‌شناسی، به چاره‌جویی و جستجوی راه‌های علاج پردازیم (Khamenei 2012). مفهوم‌پردازی «سبک زندگی اسلامی ایرانی» بیان‌گر عملیات تحلیل محتوای کیفی است که طی آن، مبانی نظری که جمع‌آوری شده، تجزیه و تحلیل می‌شود و مفاهیم، جدگانه، تفکیک و پردازش می‌شوند. «تکنیک و رویه کلی در مفهوم‌پردازی، سؤال کردن است و از طریق فرآیند مفهوم‌پردازی و تحلیل مفهومی است که مقوله‌ها (تعدادی از مفاهیم هم‌سنخ) ساخته و نام‌گذاری می‌شوند و ویژگی‌های خاصی به آن‌ها متناسب می‌شود (Kafi 2015). از این‌رو، در پژوهش حاضر، هدف از به‌کارگیری واژه «اسلامی»، هر آنچه متعلق و متعهد به مبانی، آرمان‌ها، ارزش‌ها و هنگاره‌ای اسلام است و در معنایی گسترده‌تر، به‌وسیله مسلمانان ابداع یا بیان شده است، محسوب می‌شود و منظور از واژه «ایرانی اسلامی»، هر آنچه در دایره اشتراک ایرانی بودن و اسلامی بودن، قرار گیرد و مبانی و هویتی معارض با هیچ‌یک از این دو نداشته باشد، می‌تواند «ایرانی

بر اساس اصل ۱۱۰ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، رهبری، وظیفه تعیین سیاست‌گذاری‌های کلی نظام را بر عهده دارد. بیانیه گام دوم انقلاب، درواقع طرحی کلان برای راهبردها و سیاست‌های پیشروی جمهوری اسلامی برای آینده انقلاب است (Naderi and Perani 2020). بر اساس توصیه‌های اساسی رهبری فرزانه و حکیم انقلاب اسلامی، بیانیه گام دوم، هفت محور اصلی دارد که یکی از این محورها «جهاد هوشمندانه و همه‌جانبه برای تحقیق سبک زندگی اسلامی» است که حکایت از اهمیت حوزه «سبک زندگی» در اسناد بالادستی کشور دارد. به عبارت دیگر، یکی از ابعاد پیشرفت با مفهوم اسلامی، سبک زندگی کردن، رفتار اجتماعی و شیوه زیستن است (Khamenei 2011). از سوی دیگر، اسناد بالادستی و دیدگاه‌های رهبران و تصمیم‌گیران جمهوری اسلامی نشان می‌دهد که آن‌ها به صورت صریح و ضمنی، تمدن‌سازی و ایجاد «تمدن نوین اسلامی» را به عنوان هدف انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی معرفی کرده‌اند (Ghasemi 2018). «تمدن نوین اسلامی دو بخش دارد: یک بخش، بخش ابزاری است که عبارت است از همین ارزش‌هایی که ما امروز به عنوان پیشرفت کشور مطرح می‌کنیم و شامل: (علم، اختراع، صنعت، سیاست، اقتصاد، اقتدار سیاسی و نظامی، اعتبار بین‌المللی، تبلیغ و ابزارهای تبلیغ) است؛ این بخش، ابزاری است که کشور ما در این بخش پیشرفت خوبی داشته است و بخش دیگر، بخش حقیقی است که شامل چیزهایی است که متن زندگی ما را تشکیل می‌دهد که همان «سبک زندگی» است. این، بخش حقیقی و اصلی تمدن است؛ مثل: «مسئله خانواده، سبک ازدواج، نوع مسکن، نوع لباس، الگوی مصرف، نوع خوراک، نوع آشپزی، تفریحات، مسئله خط، مسئله زبان، مسئله کسب و کار؛ رفتار ما در محل کار، دانشگاه، مدرسه، فعالیت سیاسی در ورزش، و رفتار ما در رسانه‌ای که در اختیار ما است، رفتار با پدر و مادر، با همسر، با فرزند، با رئیس، با

است که در ابتدا اطلاعات لازم از طریق منابع کتابخانه‌ای و اینترنتی و مقالات علمی در حوزه ارتباط «جهانی‌شدن» و «سبک زندگی اسلامی» و در مرحله بعد، بررسی ارتباط «سبک زندگی» با «مسکن» در ادوار تاریخی مورد تحلیل قرار گرفت. پس از آن، در «بخش دوم» با بهره‌گیری از روش توصیفی- تحلیلی، واژگان کلیدی پژوهش، موردن تحقیق و کندوکا و قرارگرفتند و با استفاده از مؤلفه‌ها و آثاری که در این ارتباط هست، به تبیین «اصول و معیارهای بُنیادین مسکن ایرانی اسلامی» پرداخته شد.

اسلامی» نامیده شود. به عبارت دیگر، هر آنچه که مبنی بر باورها، آرمان‌ها، ارزش‌ها و هنجارهای نظام جمهوری اسلامی ایران یا گفتمان انقلاب اسلامی باشد، «ایرانی اسلامی» می‌نامیم (Haghghi et al. 2017, 134). در این راستا، اساس پژوهش حاضر را می‌توان در قالب دو بخش بیان کرد: در «بخش اول»، شیوه مورداستفاده در پژوهش، «تحلیل محتوا کیفی» است و ابزار مورداستفاده، کلیه اسناد یا آثار مربوط به موضوع، شامل: «نوشتاری (کتاب‌ها، مقالات، ...) و غیر نوشتاری (سایتها، نرم‌افزارهای کتابخانه‌ای و ...)

از خودبیگانگی دچار کرده‌اند. علاوه بر دگرگونی‌های هویتی و فرهنگی ناشی از تکرار الگوها و فضاهای بیگانه، حتی نام‌ها و فضاهایی از قبیل آپارتمان، ویلا، سوئیت، پنتهاوس، هال، پتری و امثال این‌ها که به همراه مدگرایی‌های و اضمحلال فضاهای بومی رشد کرده‌اند، نوع خاصی از رفتار و فرهنگ را طلب می‌کنند. بی‌گمان، سامان یافتن مسکن با تغییرات شیوه زیست دگرگون می‌شود؛ اما بسیاری از موضوعات در سامان دادن «مسکن» به عبارت بهتر در شکل‌گیری سرپناه‌های آدمیان دوران معاصر دخالت دارند (Naghizadeh 2013) که برخی از آن‌ها در جدول شماره ۲، بیان می‌شوند.

۱-۲. پیشینه ارتباط «مسکن» و «سبک زندگی» در دوره‌های تاریخی

انسان‌ها در طول تاریخ و در دوره‌های گوناگون، همواره سبک‌های زندگی مخصوص به خود را داشته‌اند. جوامع انسانی در رویارویی با بدیله‌ها، مسائل و رویدادهای فردی و اجتماعی و رای خود، شیوه و سبک زندگی یکسانی نداشته‌اند و در دوره‌های مختلف (از دوره سنتی تا دوره مدرن و پس‌امدرن)، روش‌های گوناگونی را در زیست فردی و جمعی خود دنبال کرده‌اند. در جوامع سنتی، مردم فرست‌گزینش روش‌های بدیل زندگی را داشته‌اند، با این وجود، برای بسیاری از مردم، بدیل‌ها زیاد نبودند و تفاوت چندانی هم در این بدیل‌ها وجود نداشت. آنان تغییرات بُنیادینی در روش‌های

۱. مبانی نظری پژوهش

۱-۱. ضرورت‌های پژوهش در حوزه «سبک زندگی اسلامی» در «عصر جهانی‌شدن»

«جهانی‌شدن» یا «جهانی‌سازی» یا همان «غربی‌سازی جهان» پروژه یا فرآیند مدیریت‌شده‌ای است که غرب با رهبری آمریکا در حال پیگیری آن است. غرب، نه به مفهوم جغرافیایی، بلکه به مفهوم سیاسی و ایدئولوژیک، دنیا را به دو بخش برتر و برابر تقسیم می‌کند. این توسعه‌طلبی استعماری، هژمونی (رهبری) لیبرال سرمایه‌داری در غرب، برای تسلط بر کل جهان است. جهانی‌سازی به این مفهوم، سلطه غرب بر جهان و به ویژه جهان اسلام، در هر سه حوزه اقتصاد، سیاست، و فرهنگ است (Rahimpourazqadi 2008). بر اساس نظر هگل، جهان بر اساس نیازهای تمدن جدید، سامان می‌یابد، نه بر اساس تمدن اسلامی، رومی، یونانی، و چینی. نیازهای این تمدن برتر یعنی مدرنیته، تعیین‌کننده مسیر تاریخ و هدایت‌کننده آن است. نظریه هگل درباره مدرنیته، به بهترین شکل، موقعیت غرب در تمدن جدید و جهانی‌شدن، که مبنای آن سلطه است را نشان می‌دهد (Eltiaminia and Hosseini, 2014). در جدول شماره ۱، آثار جبران‌ناپذیر و منفی جهانی‌سازی، بررسی خواهد شد.

در حوزه معماری و مسکن نیز، امروزه نسبت به گذشته، فرم‌ها و فضاهای زیستی، کاملاً دگرگون شده‌اند؛ گذشته از دگرگونی‌های ناگزیر و با گرایش به هم‌شکلی با الگوهای وارداتی و بیگانه با هویت خویش، جامعه را نیز به

جدول ۱: ضرورت پرداختن به حوزه «سبک زندگی» با توجه به آثار جبران ناپذیر جهانی شدن برجهان اسلام (اقتباس از Eltiaminia and Hosseini, 2014)

Table 1: The Need to Address The Field of "Islamic Lifestyle" in View of the Irreparable Effects of Globalization on the Islamic World (Eltiaminia and Hosseini, 2014)

آثار	تعريف
از این زاویه، فرهنگ‌های محلی و منطقه‌ای در مقابل امکانات وسیع فرهنگ غربی امکان خودنمایی ندارند و سرعت تحولات، فرصت تأمل و اندیشیدن را از این فرهنگ‌ها گرفته است. ورود بی‌رویه فرهنگ و ارزش‌های غربی در جوامع توسعه‌نیافتد، به تشدید دوگانگی ارزشی و تشدید از خودبیگانگی و اختلال‌های هویتی می‌انجامد. تحت تأثیر جهانی شدن و گسترش شرایط و تحولات آن در جهان اسلامی، شاهد کاهش تدریجی موقعیت فرانهادی دین و عصری شدن یا دریافت دنیوی از دین هستیم. در خصوص مقوله جهانی شدن، مسئله نگران‌کننده، رشد تک فرهنگی است. فرهنگی که از سوی رسانه‌های جهانی غرب و شبکه‌های روابط عمومی آن‌ها تبلیغ می‌شود، فرهنگی است که به مردم دیگر می‌کند چه بپوشند، چه بخورند، چگونه زندگی کنند و چگونه فکر کنند. بدون شک، مهم‌ترین تکیه‌گاه مسلمانان در رویارویی استراتژیک با قدرت‌های سلطه‌گر و تهاجم فرهنگی، منابع فرهنگی ایشان است اما با توفیق دشمنان اسلام در استحالة فرهنگی جوامع اسلامی، به راحتی این منبع و تکیه‌گاه استراتژیک از دست ایشان خارج می‌شود و زمینه برای تحکیم سلطه بیکانگان بیش از پیش مهبا می‌شود.	از این زاویه، فرهنگ‌های محلی و منطقه‌ای در مقابل امکانات وسیع فرهنگ غربی امکان خودنمایی ندارند و سرعت تحولات، فرصت تأمل و اندیشیدن را از این فرهنگ‌ها گرفته است. ورود بی‌رویه فرهنگ و ارزش‌های غربی در جوامع توسعه‌نیافتد، به تشدید دوگانگی ارزشی و تشدید از خودبیگانگی و اختلال‌های هویتی می‌انجامد. تحت تأثیر جهانی شدن و گسترش شرایط و تحولات آن در جهان اسلامی، شاهد کاهش تدریجی موقعیت فرانهادی دین و عصری شدن یا دریافت دنیوی از دین هستیم. در خصوص مقوله جهانی شدن، مسئله نگران‌کننده، رشد تک فرهنگی است. فرهنگی که از سوی رسانه‌های جهانی غرب و شبکه‌های روابط عمومی آن‌ها تبلیغ می‌شود، فرهنگی است که به مردم دیگر می‌کند چه بپوشند، چه بخورند، چگونه زندگی کنند و چگونه فکر کنند. بدون شک، مهم‌ترین تکیه‌گاه مسلمانان در رویارویی استراتژیک با قدرت‌های سلطه‌گر و تهاجم فرهنگی، منابع فرهنگی ایشان است اما با توفیق دشمنان اسلام در استحالة فرهنگی جوامع اسلامی، به راحتی این منبع و تکیه‌گاه استراتژیک از دست ایشان خارج می‌شود و زمینه برای تحکیم سلطه بیکانگان بیش از پیش مهبا می‌شود.
«ملتی که فرهنگ بیگانه در آن رواج داشته باشد، نمی‌تواند ادعای استقلال کند (2- 1989 Khamenei)». تأثیرات جهانی شدن بر استقلال و حاکمیت کشورهای اسلامی عبارت هستند از: ۱) «وابسته شدن به غرب»: در جوامع اسلامی تحت استعمار، نهادهای سیاسی، اجتماعی و اقتصادی جدید بر اساس تجربه غرب خلق شد که با نهادهای سنتی در تضاد بودند. ۲) «قطب‌بندی آموزشی»: بر اساس نفوذ استعمار، دو نوع آموزش در جوامع اسلامی ایجاد شد. یک نوع آموزش ملهم از غرب در برابر آموزش سنتی و مذهبی به وجود آمد؛ جامعه به دو گروه نخبگان مدرن تحصیل کرده جدید و رهبری سنتی قدیم تقسیم شد. ۳) «ابحران رهبری»: به علت نفوذ استعمار، رهبری سنتی به نحوی نظام‌مند ضعیف شد و از بین رفت و نوعی رهبری سیاسی خارجی به جامعه اسلامی تحمل شد. این رهبری، طوفان‌گرد غرب و از مردم خود، بیگانه بود.	«ملتی که فرهنگ بیگانه در آن رواج داشته باشد، نمی‌تواند ادعای استقلال کند (2- 1989 Khamenei)». تأثیرات جهانی شدن بر استقلال و حاکمیت کشورهای اسلامی عبارت هستند از: ۱) «وابسته شدن به غرب»: در جوامع اسلامی تحت استعمار، نهادهای سیاسی، اجتماعی و اقتصادی جدید بر اساس تجربه غرب خلق شد که با نهادهای سنتی در تضاد بودند. ۲) «قطب‌بندی آموزشی»: بر اساس نفوذ استعمار، دو نوع آموزش در جوامع اسلامی ایجاد شد. یک نوع آموزش ملهم از غرب در برابر آموزش سنتی و مذهبی به وجود آمد؛ جامعه به دو گروه نخبگان مدرن تحصیل کرده جدید و رهبری سنتی قدیم تقسیم شد. ۳) «ابحران رهبری»: به علت نفوذ استعمار، رهبری سنتی به نحوی نظام‌مند ضعیف شد و از بین رفت و نوعی رهبری سیاسی خارجی به جامعه اسلامی تحمل شد. این رهبری، طوفان‌گرد غرب و از مردم خود، بیگانه بود.
امام علی (ع) می‌فرماید: «کسی که با اعمال گروهی از مردم موافق می‌کند، صرفاً یک دنباله‌رو و مقلد نایبنا است؛ زیرا او دو گناه مرتكب می‌شود: اول این که کار اشتباه انجام می‌دهد و دوم این که با آن کار موافق است». هویت یک جامعه اسلامی منوط به دو اصل زیر است: اول، تعیت از آرمان‌های اسلامی بیان شده در قرآن کریم و سنت؛ دوم، اطاعت و تعیت از امامت و ولایت، امامت و رهبری در اسلام، حد کمال و تجلی واقعی هویت اسلامی است. برتری فرهنگی غرب از طریق فرایند رضایت و اقانع و فرب سعی کرده است با کنترل پلیسی بر کل دنیا و اعمال نظم نوین جهانی، ارزش‌های سیاسی، اخلاقی و فرهنگی خود را برجهان تحمل کند. تهاجم فرهنگی یکی از شیوه‌هایی است که دشمن از طریق آن برای تضعیف بینانهای فرهنگی و اعتقادی مردم مسلمان تلاش می‌کند. عاملان تهاجم فرهنگی، در پی آن هستند که با استفاده از سازوکارها و روش‌های فرهنگی، بر ارزش‌های بینایی (خدامحوری، دشمن‌ستیزی، عدالت‌خواهی، خودداری، ظلم‌ستیزی و ...)؛ نگرش‌های پایه‌ای مردم به حکومت و روابط اجتماعی، ترجیحات جامعه (ترجیحات اخلاقی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی) و آداب و رسوم، مشش و رفتار اجتماعی آن‌ها تأثیر بگذارند و آن‌ها را تغییر دهنند. اساسی مردم (ترجیحات اخلاقی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی) و آداب و رسوم، مشش و رفتار اجتماعی آن‌ها تأثیر بگذارند و آن‌ها را تغییر دهنند.	امام علی (ع) می‌فرماید: «کسی که با اعمال گروهی از مردم موافق می‌کند، صرفاً یک دنباله‌رو و مقلد نایبنا است؛ زیرا او دو گناه مرتكب می‌شود: اول این که کار اشتباه انجام می‌دهد و دوم این که با آن کار موافق است». هویت یک جامعه اسلامی منوط به دو اصل زیر است: اول، تعیت از آرمان‌های اسلامی بیان شده در قرآن کریم و سنت؛ دوم، اطاعت و تعیت از امامت و ولایت، امامت و رهبری در اسلام، حد کمال و تجلی واقعی هویت اسلامی است. برتری فرهنگی غرب از طریق فرایند رضایت و اقانع و فرب سعی کرده است با کنترل پلیسی بر کل دنیا و اعمال نظم نوین جهانی، ارزش‌های سیاسی، اخلاقی و فرهنگی خود را برجهان تحمل کند. تهاجم فرهنگی یکی از شیوه‌هایی است که دشمن از طریق آن برای تضعیف بینانهای فرهنگی و اعتقادی مردم مسلمان تلاش می‌کند. عاملان تهاجم فرهنگی، در پی آن هستند که با استفاده از سازوکارها و روش‌های فرهنگی، بر ارزش‌های بینایی (خدامحوری، دشمن‌ستیزی، عدالت‌خواهی، خودداری، ظلم‌ستیزی و ...)؛ نگرش‌های پایه‌ای مردم به حکومت و روابط اجتماعی، ترجیحات جامعه (ترجیحات اخلاقی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی) و آداب و رسوم، مشش و رفتار اجتماعی آن‌ها تأثیر بگذارند و آن‌ها را تغییر دهنند. اساسی مردم (ترجیحات اخلاقی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی) و آداب و رسوم، مشش و رفتار اجتماعی آن‌ها تأثیر بگذارند و آن‌ها را تغییر دهنند.
هدف رسانه، تغییر رفتار است. با ورود روزنامه‌ها، مردم ایران سبک زندگی دیگری را انتخاب کردند؛ انقلاب‌ها، تحولات سیاسی، انقلاب اسلامی، ادبی و شخصیت‌هایی که به وجود آمدند، معلوم رسانه‌ها بودند. در هجوم جدید ماهواره به جامعه ایرانی، ابتدا از طریق ترانه و آواز اقداماتی انجام شد و سپس از طریق ساخت سریال‌های قوی سعی کردند حجاب و حیا را بردارند. آن‌ها به نحوی مستمر کار می‌کنند و اولین حاصل کار آن‌ها این بود که «کتاب» را از زندگی مردم حذف کردند. سپس نشستهای خانوادگی که در آن تبادل اطلاعات انجام می‌شد، در زندگی مردم کمرنگ شد و رسانه‌های تک‌بعدی جایگزین آن‌ها شدند. هانتینگتون جنگ تمدن‌ها را مطرح کرد و گفت آمریکا نمی‌تواند در جهان، قدرت برتر باشد مگر این‌که فرهنگ خود را به کشورهای جهان گسترش بدهد. در میان کشورهای جهان، یک دسته فرهنگ آمریکایی را می‌پذیرند (مانند کشورهای توتن، مصر و یمن که اصالت فرهنگی‌شان از بین رفت) و دسته‌ای دیگر نیز، در برابر آن مقاومت می‌کنند. با این مقاومت، جنگ و تهاجم رسانه‌ای شروع می‌شود.	هدف رسانه، تغییر رفتار است. با ورود روزنامه‌ها، مردم ایران سبک زندگی دیگری را انتخاب کردند؛ انقلاب‌ها، تحولات سیاسی، انقلاب اسلامی، ادبی و شخصیت‌هایی که به وجود آمدند، معلوم رسانه‌ها بودند. در هجوم جدید ماهواره به جامعه ایرانی، ابتدا از طریق ترانه و آواز اقداماتی انجام شد و سپس از طریق ساخت سریال‌های قوی سعی کردند حجاب و حیا را بردارند. آن‌ها به نحوی مستمر کار می‌کنند و اولین حاصل کار آن‌ها این بود که «کتاب» را از زندگی مردم حذف کردند. سپس نشستهای خانوادگی که در آن تبادل اطلاعات انجام می‌شد، در زندگی مردم کمرنگ شد و رسانه‌های تک‌بعدی جایگزین آن‌ها شدند. هانتینگتون جنگ تمدن‌ها را مطرح کرد و گفت آمریکا نمی‌تواند در جهان، قدرت برتر باشد مگر این‌که فرهنگ خود را به کشورهای جهان گسترش بدهد. در میان کشورهای جهان، یک دسته فرهنگ آمریکایی را می‌پذیرند (مانند کشورهای توتن، مصر و یمن که اصالت فرهنگی‌شان از بین رفت) و دسته‌ای دیگر نیز، در برابر آن مقاومت می‌کنند. با این مقاومت، جنگ و تهاجم رسانه‌ای شروع می‌شود.
بر اساس یافته‌های بسیاری از پژوهش‌ها، کسانی که سبک زندگی سالم را انتخاب می‌کنند، رفتارهای پر خطر کمتری دارند و پنجاه درصد مرگ‌های نابهنه‌گام در کشورهای غربی ناشی از سبک زندگی ناسالم است. فعالیت‌های مانند مصرف الکل، سیگار، نیستن کمرنگ اینمی، رفتارهای پر خطر و نامشروع جنسی، سبب تزلزل جامعه و خانواده شده است؛ در حالی که نیکوکاری، قناعت، صرفه‌جویی، ایمان و انجام مناسک مذهبی و امثال آن می‌توانند موقعیت و سعادت فرد یا جامعه را تقویت کنند.	بر اساس یافته‌های بسیاری از پژوهش‌ها، کسانی که سبک زندگی سالم را انتخاب می‌کنند، رفتارهای پر خطر کمتری دارند و پنجاه درصد مرگ‌های نابهنه‌گام در کشورهای غربی ناشی از سبک زندگی ناسالم است. فعالیت‌های مانند مصرف الکل، سیگار، نیستن کمرنگ اینمی، رفتارهای پر خطر و نامشروع جنسی، سبب تزلزل جامعه و خانواده شده است؛ در حالی که نیکوکاری، قناعت، صرفه‌جویی، ایمان و انجام مناسک مذهبی و امثال آن می‌توانند موقعیت و سعادت فرد یا جامعه را تقویت کنند.

تغییرات، شتاب گرفت. مدرنیته با امکانات خود و از طریق ایجاد ناپذیر جهانی شدن برجهان اسلام (اقتباس از Eltiaminia and Hosseini, 2014)

ایجاد تنوع، فرد را با انتخاب‌های گوناگون و پیچیده روبرو می‌سازد. به اعتقاد گیدزرن، ویژگی مدرنیته «پویایی»، «تأثیر جهانگستر» و «تغییر دائمی رُسوم سُنتی» است. مدرنیته سبب می‌شود که افراد هرچه بیشتر از قید انتخاب‌هایی که سُنت در

زندگی نسل‌های پیش از خود ایجاد نکردند.

بیشتر مردم در محیطی که در آن پرورش یافته بودند، باقی می‌مانندند و جوانان نیز چندان از روش‌ها و سبک زندگی والدین خود فاصله نمی‌گرفتند. در «مدرنیته»، این فرایند رو به تغییر نهاد و در دوره «پسامدرن» آهنگ این

جدول ۲: عوامل شکل دهنده به وضعیت نامطلوب مسکن معاصر (اقتباس از 2013 Naghizadeh)

Table 2: Factors shaping the Unfavorable Situation of Contemporary Housing (Naghizadeh 2013)

عوامل	تعريف
استقلال گرایی افراد و زوج‌ها	اینکه بتعیج جوانان غربی تا جوانان به سن بلوغ و دانشگاه و حداکثر به سن ازدواج می‌رسند، خواهان و مدعاً استقلال هستند که در خانه پدری جایی نیست و اگر هم باشد، امکان مفاهیمه با نسل گذشته نیست و بسیاری مسائل دیگر که هیچ کدام مسائل جامعه ایرانی نبوده و بهزور تبلیغ و تلقین به عنوان مسئله و مشکل به جامعه القا شده‌اند.
سوداگری	مدت‌های مديدة است که موضوعی به نام «زمین‌بازی» یا «بورس‌بازی زمین» یا «نگرش به زمین به عنوان چیزی که می‌تواند زمینه سرمایه‌گذاری و اختصار و افزایش درآمد باشد»، ذهن کنیری از مردمان را به خویش مشغول کرده است. در این فضای سوداگرانه که به چیزی جز افزایش سرمایه نمی‌اندیشد، سعی عمومی بر منطقی‌سازی موضوع و ترویج این نوع نگرش بوده است.
دگرگونی‌های رفتاری و فرهنگی	امروزه به دلایل عدیده‌ای از جمله آن‌ها: توسعه فناوری، تقلید شیوه‌های کار و فعالیت، شیدایی نسبت به زندگی جوامع دیگر، رواج مُدّها و تغییرات شیوه زیست، زمینه‌ساز شیوه زیست، خانه (مسکن)، به عنوان مکان آرامش و سکینه و محل قرار و نزول را به صورت محل ملاقات احتمالی اعضا خانواده درآورده است.
شیوه معيشت	بسیاری از موضوعات مربوط به شیوه معيشت و فعالیت از جمله ساعات کار، فاصله و رابطه مکان کار و مسکن، ویژگی‌های زیست‌محیطی مکان‌های اشتغال و فعالیت و لزوم شاغل بودن همه اعضای خانواده برای گذران زندگی بر ویژگی‌های مسکن مطلوب تأثیر خواهد داشت.
وسائل زندگی	تغییرات وسائل زندگی که حاصل توسعه فناوری، تحولات اقتصادی، تغییرات شیوه زیست و تعییت از مدهای جهانی هستند، از اصلی‌ترین عوامل تأثیرگذار بر فضاهای داخلی مسکن و ترتیبات آن‌ها هستند.
مدها و تبلیغات	تغییرات سریع مدها و تبلیغاتی که به صورت مستقیم و غیرمستقیم شیوه خاصی از زندگی را در مقابل مردم به نمایش می‌گذارند، طبیعتاً هر کدام، فضاهای خاص خود را طلب می‌کنند. امروزه شرکت‌های چندملیتی هستند که درباره بسیاری از موضوعات زندگی مردمان و به ویژه، جهان سوم تصمیم می‌گیرند. آن‌ها به مردم این باور را القا می‌کنند که مهم نیست «کجا» زندگی می‌کنند، مهم این است که محصولات آن‌ها را مصرف کنند. با القا به این موضوع، به مرور قیاده‌ای همچون «چگونه»، «با چه کسی»، «چطور» و امثال این‌ها را به جای «کجا» قرار می‌دهند. همین روند به مرور، ویژگی‌ها و ارزش‌های فرهنگی جوامع را درگرگون خواهد کرد.
تریبیت	نظام تربیتی و رفتاری (همچون گذشته اما با سرعت، تغییرات و تنوعی متفاوت)، خانه‌ها و سازمان فضایی آن‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهند.

رهاشدگی به لحاظ فرهنگی، پدیده‌ای دولبه است؛ از جنبه مثبت به معنای آزادی فوق العاده است و فرصت، برای تجربه و تکامل آنقدر زیاد شده که تصور آن برای نسل‌های پیشین غیرممکن بود. از جنبه منفی، رهاشدگی فرهنگی به این معنا است که به فرد، فرصت تصمیم‌گیری شخصی داده می‌شود و این چیزی است که نسل‌های پیشین مجبور به انجام آن نبودند (Ellini 2014). از ویژگی‌های زندگی اجتماعی معاصر، ظهور سبک‌های گونه‌گون زندگی است که با انتخاب‌ها و اعمال فرهنگی نسبتاً ساخت‌یافته از شرایط مادی و محیطی، شغل، درآمد و زمینه‌های اجتماعی در ساخت آن مداخله دارند (Razavizadeh 2007). برای درک بهتر از رابطه «سبک زندگی» و «مسکن»، با استفاده از مؤلفه‌های مرتبط در این دو حوزه، ویژگی‌های مسکن در ادوار مختلف را در قالب جدول شماره ۳، بررسی می‌کنیم.

اختیار آنان قرار می‌داد، رها شوند. بدین ترتیب، فرد را رو در روی تنوع پیچیده‌ای از انتخاب‌های ممکن قرار می‌دهد. در دوره «پسامدرنیسم»، «صنعتی شدن، رشد اقتصادی و تمکن مالی» فراهم آمده برای فرد و فردیت افراطی هنجار گریز، امکان انتخاب الگوی مصرف آزادانه‌تری را فراهم ساخته است. در این دوران، کنشگری فعال و عامل در فرایند تغییر، متکث و مرکزداری شده، بروز می‌کند. «شندن دائم» مشخصه انسان مندرج در نظریه‌های پست‌مدرنیستی است (Razavizadeh 2007). در زندگی اجتماعی امروزی، مفهوم شیوه زندگی معنای ویژه‌ای یافته است. هرچه نفوذ و کشش سُنت کمتر می‌شود و هرچه زندگی روزمره، بیشتر بر حسب تأثیرات متقابل عوامل محلی و جهانی بازسازی می‌شود، افراد ناچار می‌شوند که شیوه زندگی خود را از میان گزینه‌های مختلف انتخاب کنند (Giddens 2002).

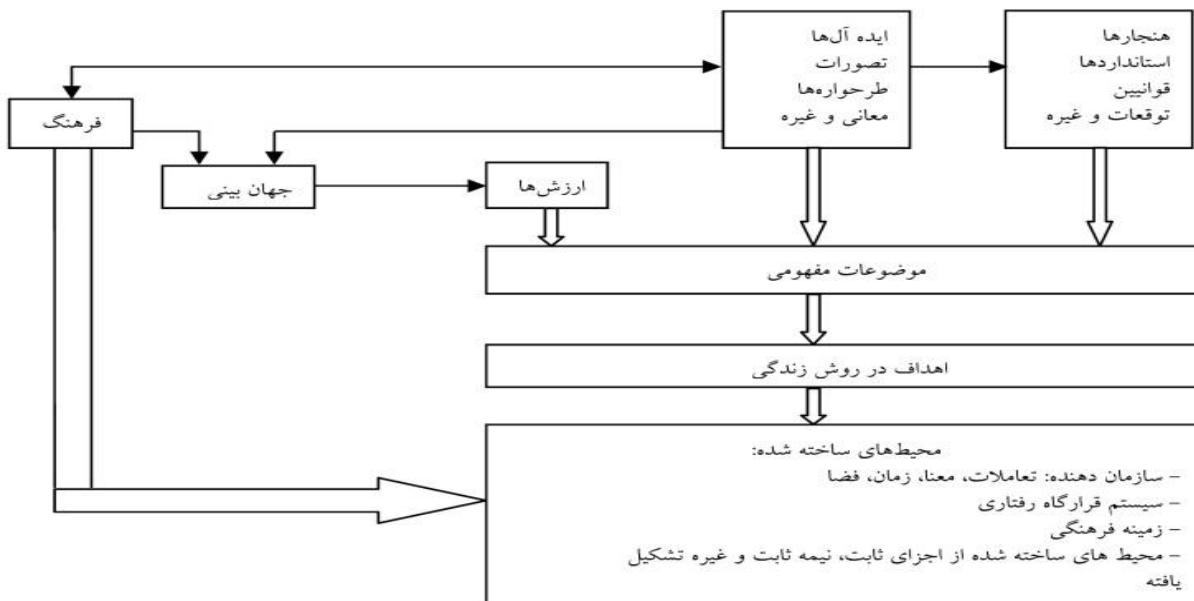
جدول ۳: ویژگی‌های «مسکن» در ادوار مختلف (Pourdehimi 2012)
Table 3: Properties of "Housing" in Different Periods (Pourdehimi 2012)

دوره پس از مدرن	دوره صنعتی مدرن	دوره ستی-صنعتی	دوره سنتی	دوره‌ها/ مؤلفه‌ها
مسکن اشتراکی	مسکن اشتراکی	خانه تک واحدی مستقل	خانه تک واحدی جمعی	گونه مسکونی
خانواده هسته‌ای	خانواده هسته‌ای	خانواده هسته‌ای	خانواده گسترده	شیوه زندگی خانواده
مجازی	جامعه	خوشابندی	- خوشابندی - قومی و طایفه‌ای	شبکه تعاملات
- زندگی خانوادگی - کار با ابزار الکترونیکی - تولید اطلاعات	- جدایی مسکن از کار در درون واحد مسکونی	- زندگی خانوادگی - کار نیمه‌صنعتی در واحد مسکونی	- مکانی برای زندگی خانواده خوشابندان - مکانی برای کار	رسالت مسکن
- فضای زندگی خانواده و کار با ابزار الکترونیکی	- فضاهای تک منظوره - تأمین نیازهای فردی - ادغام فضاهای باز خصوصی در فضاهای شهری	- استفاده از فضای باز به عنوان فضای زندگی و کار - ظهور فضایی مستقل برای کار در درون	- فضاهای چندمنظوره - فضاهای باز به عنوان فضای زندگی	اجزاء سازنده
- زندگی انفرادی - کار با ابزار الکترونیکی	تأمین نیازهای فیزیولوژیکی	کار	بقا	عامل تصمیم‌گیری (هدف)
- سرویس و آشپزخانه در درون فضای زندگی	- سرویس و آشپزخانه در درون فضای زندگی	- سرویس و آشپزخانه جدا از فضای زندگی	- سرویس و آشپزخانه جدا از فضای زندگی	تسهیلات بهداشتی و رفاهی
- بازگشت به طبیعت	- وابستگی به صنعت - بی‌اعتنایی به طبیعت	- باور به تکنولوژی و صنعت - بی‌اعتنایی به طبیعت	- یگانگی محیط طبیعی با زندگی	شیوه همسازی با محیط
				الگوی فضایی

۱-۳. پیشینهٔ مطالعات انجام‌گرفته در حوزه مسکن و سبک زندگی

ساخته شده را متأثر می‌سازد و به طور پیوسته تغییر می‌دهد. از دیدگاه آن‌ها، سازگاری انسان و محیط، مسئله‌ای خلاق محسوب می‌شود و رکن مهم آن انطباق پیوسته «قابلیت» و «معنی» است. زیرا تغییرات محیط ساخته شده، انعکاسی از ارزیابی و انطباق پیوسته «قابلیت-معنی» هستند. الهی زاده و سیروسی (Elahizadeh and Sirusi 2014) نیز در پژوهش دیگری با عنوان «الگوسازی مسکن بر پایه سبک زندگی

در زمینهٔ پیشینهٔ مطالعات انجام‌گرفته در حوزهٔ «مسکن» و «سبک زندگی» می‌توان به پژوهش‌هایی که بیشترین ارتباط را با واژگان کلیدی تحقیق دارند، اشاره کرد: افشاری و همکاران (Afshari et al. 2016) در پژوهش «سازگاری محیط با روش زندگی»، روش زندگی انسان را به عنوان یک مؤلفهٔ مهم فرهنگی می‌دانند که وجود آشکار و پنهانی دارد و تحت تأثیر

تصویر ۱: تجزیه «روش زندگی» و تأثیر آن در ماهیت محیط‌های ساخته شده (Pourdeihimi 2011)

Fig. 1: Analysis of Lifestyle and its Impact on the Nature of Hardened Environments (Pourdeihimi 2011)

۲. تعریف واژگان کلیدی پژوهش ۲-۱. جهانی شدن (Globalization)

واژه «Globalization» را به «جهانی شدن» و «جهانی سازی» ترجمه می‌کنند؛ با نگرشی سطحی ممکن است این دو اصطلاح متراffد به نظر آید، اما این دو ترجمه به لحاظ بار معنایی و واقعیت کاربردی و ابزاری که منعکس می‌کنند باهم تفاوت زیادی دارند: الف) در ترجمه اول یعنی «جهانی شدن»، القای نوعی عدم اراده و اختیار، موردنظر است و می‌خواهد این پیام را به خواننده منتقل کند که جهانی شدن، واقعیتی است ملموس و ضروری است گریزناپذیر که هر جامعه اگر خواهان رفاه شهروندانش باشد، چاره‌ای ندارد جز این که خود را این جریان نیرومند، ضروری و مفید به حال کشورها و به حال جامعه بشری، سازگار کند و با طیب خاطر، به مقتضیات آن گردد نهاد. ب) در ترجمه دوم یعنی «جهانی سازی»، سعی بر این است که به واقعیت دیگری اشاره شود و آن این که جهانی سازی طرحی است که توسط کشورهای ثروتمند و قادرمند دنیا و در رأس آنها آمریکا، تدوین شده و منظور از آن، ادامه سلطه اقتصادی، سیاسی و نظامی بر دیگر کشورهای عالم است (Kavusi and Hosseinzadegan 2011). با رجوع به ادبیات معاصر، در جدول شماره ۴ به تحلیل واژه «جهانی شدن»، پرداخته شده است.

اسلامی» بیان کردند که برای تحقق این امر، فرهنگ‌سازان و علمای مذهبی نقش مهمی بر عهده‌دارند، آنان با نظرات جدی بر ساخت مسکن، از تولید انبوه خانه‌های بی‌هویت که تنها در جهت رفع نیازهای مادی است، باید جلوگیری کنند. پوردهیمی (Pourdeihimi 2011) نیز در پژوهشی تحت عنوان «فرهنگ و مسکن» به نقش فرهنگ در سه مورد «روش زندگی، جنبه‌های ذهنی انسان و عادات و همسازی با محیط‌های مختلف» در فرایند شکل‌گیری مسکن اشاره می‌کند و «روش زندگی» را به بسیاری از جنبه‌های رفتاری وابسته می‌داند که در طراحی محیط‌های مختلف از طریق تأثیرات متقابل محیط و رفتار، روش استفاده از فضاهای تعیین می‌کند. درواقع، «روش زندگی» که منتج از رفتارها و سیستم‌های رفتاری است، «ارزش‌های فرهنگی» را در درون خود به همراه دارد.

در پژوهش حاضر، آثار و پیامدهای جهانی شدن بر سبک زندگی و درنهایت، اثرگذاری آن بر شکل مسکن مورد بررسی قرار می‌گیرد و مفهوم سازی رسالت «سبک زندگی اسلامی» به عنوان ظرف و مقوم شکل دهنده به «مسکن ایرانی اسلامی» مورد توجه قرار می‌گیرد که تاکنون پژوهشی با این رویکرد و ابعاد، مورد کندوکاو قرار نگرفته است.

جدول ۴: تحلیل واژه «جهانی شدن» (اقتباس از Harvy 1989; Rajaei 2001; Shahidi 2006; Shahidi 2007; Pourhassan Darzi 2009; Rastegar and Rezaei 2013)

Table 4: Analysis of the Word "Globalization"(Harvy 1989; Rajaei 2001; Shahidi 2006; Shahidi 2007; Pourhassan Darzi 2009; Rastegar and Rezaei 2013)

تعاریف	
هاروی پیشینه‌جهانی شدن را به دوره رنسانس می‌کشاند اما معتقد است فرایند فشرده‌گی فضا و زمان در نیمه دوم سده نوزدهم و اوایل سده بیستم شتاب گرفت که مسئله تجدد و پدیداری گرایش و ارزش‌های عام، مهم‌ترین علت آن محسوب می‌شود. در بررسی تاریخچه «جهانی شدن» می‌توان به دو عامل، به عنوان عوامل تقویت‌کننده و تشیدی‌کننده نظریه «جهانی شدن» اشاره کرد: ۱) رشد روزافزون فناوری‌های پیشرفته به خصوص فناوری‌های (ارتباطی - اطلاعاتی) به ویژه به وجود آمدن شبکه‌های اینترنتی و ماهواره‌ای؛ ۲) وجود آمدن پیمان‌های منطقه‌ای و فرا منطقه‌ای بین کشورها به‌منظور گسترش روابط اقتصادی و بازرگانی کشورها و گشوده شدن مرزهای کشورها بر روی یکدیگر که منجر به تأسیس سازمان‌هایی چون: کمیسیون اروپا، پیمان شیگن، پارلمان اروپا، سازمان کنفرانس اسلامی و ... شد.	پیشینه نظریه «جهانی شدن»
«جهانی شدن» معادل واژه لاتین «Globalization» از واژه «Global» به معنای هر چیز عام، کلی و تمام (Total) اشتراق یافته و اسم مصدر «Glob» است که خود به معنی «گسترشی و فراگیری» است؛ «جهانی شدن» را باید به معنای «جهان‌گسترشی، جهان‌شمولی و عام» به کاربرد.	واژه‌شناسی «Globalization»
در این تعریف، رشد تبادل بین‌المللی و وابستگی بین کشورها را توصیف می‌کند و تعریفی جدید از روابط بین کشورها و جایگزینی اقتصاد بین‌المللی به‌جای اقتصاد ملی ارائه می‌دهد.	تعريف اول: «جهانی شدن» به معنای «بین‌المللی شدن»
میزان تعریف «جهانی شدن» در ارتباط با فرایند حذف موانع تجاری و کنترل سرمایه است که از طرف دولت بر تحرکات بین کشورها تحمیل می‌شود؛ در این معنی، هدف، ایجاد دنیای اقتصادی بدون مرز است.	تعريف دوم: «جهانی شدن» به معنای «آزادسازی»
بر اساس این تعریف، جهانی شدن فرایند اشاعه کالاها و ایده‌ها و تجربیات به مردم سراسر دنیا است که می‌توان به اشاعه کامپیوتر، ماهواره و وسائل ارتباطی مانند تلفن همراه اشاره کرد.	تعريف سوم: «جهانی شدن» به معنای «همگانی شدن» و «یکی شدن»
این تعریف، جهانی شدن را به معنای نیروی پویایی می‌بیند که در آن ساختارهای مدرنیته مانند کامپیوتسم، صنعتی شدن و بروکراسی، بر دنیا چیره شده و فرهنگ‌های محلی را تابو نموده.	تعريف چهارم: «جهانی شدن» به معنای «غربی شدن» یا «مدرنیزه شدن»
در این تعریف، جهانی شدن برهم زدن و برداشتن فضاهای محدوده‌ها و فاصله‌ها و مرزهای جغرافیایی است.	تعريف پنجم: «جهانی شدن» به معنای «قلمرو زدایی» یا «ادغام قمروها در هم و تبدیل آن به قلمروی واحد»
عقیده دارد که جهانی شدن باید در قلمروی «فرهنگ» مورد توجه قرار گیرد که به منطقه‌گرایی فرهنگی می‌انجامد؛ یعنی وابستگی فرهنگ، به محل، منطقه و سرزمین خاص را از میان بر می‌دارد.	تمامیسون
جهانی شدن را پدیده‌ای می‌داند که بیشتر مردم را در وضعیت قرار می‌دهد که نهادها و فعالیت‌های آنها، از طریق روابط اجتماعی، جهانی می‌شوند و این امر، جنبه‌های اصلی زندگی آنها را سازماندهی می‌کند. جهانی شدن با تجدد معنا می‌یابد. با مدرنیته، نظام سنتی فضا و زمان، از بین رفت و جدایی میان این دو، شتاب گرفت. او جهانی شدن را سبب تقویت مناسبات اجتماعی می‌داند که محل‌های جغرافیایی دور از هم را چنان به هم ربط می‌دهد که هر واقعه محلی تحت تأثیر رویدادی که با آن فرستنده‌ها فاصله دارد، شکل می‌گیرد.	گیدنز
جهانی شدن، ترکیبی از تجارت آزاد کالا و خدماتی است که با تحرک آزاد سرمایه همراه باشد.	هالاک
جهانی شدن در واقع همکاری آگاهانه یا الزامي ملت‌ها و فرهنگ‌ها جهت یستین در یک جامعه واحد جهانی است.	هابرماس
جهانی شدن را نوعی ظهور جامعه شبکه‌ای می‌داند که در ادامه حرکت سرمایه‌داری، اقتصاد بهینه، جامعه و فرهنگ را در بر می‌گیرد.	مانوئل کاستلز
جهانی شدن را نیروی غالبی می‌داند که محیط‌های متعددی را که در آن زندگی می‌کنیم، به‌طور مثبت شکل می‌دهد و عقیده دارد که این نیروهای اقتصادی و هدایت تکنولوژی‌های ارتباطات دیجیتالی بین افراد یا سازمان‌هایی که در جهان حضور دارند،	اسپرلینگ

بر این پدیده مؤثر است و اشکال جدید واکنش‌های محلی و ابراز هویت را به وجود می‌آورد.	
جهانی‌شدن متنضم‌من دو عنصر «فرشدگی در زمان و مکان» و «کاستن از فاصله‌ها» است.	هاروی
شکلی نابهنجار و بدیع از مدرنیته که به سراسر جهان فراگرفته شده است.	جان‌گری
جهانی‌شدن عبارت است از گسترش روابط متنوع و متقابل بین دولتها و جوامع که به ایجاد نظام جهانی کنونی انجامیده است. جهانی‌شدن، تشدید صرف پیوندها و روابط اجتماعی و ساختاری مانند افزایش عبور کالا و اطلاعات مردم و سرمایه‌ها، کوتاه شدن مبادله پیام‌ها از طریق پیامرسانی الکترونیکی.	مک‌گرو

زندگی و انضباط رفتاری‌ای است که تحت آرمان عالی عبودیت قرار دارد. کسی که عبودیت و بندگی را مقصد حیات خود می‌بیند، نمی‌تواند نسبت به چگونگی زندگی خود بی‌تفاوت باشد. بلکه همه شئون زندگی خود را از نماز و عبادت تا کسب‌وکار و تحصیل و تفریح و معاشرت و بهداشت و خوراک و معماری و هنر و سخن‌گفتن و تولید و مصرف و آراستگی ظاهروی و... در مسیر بندگی قرار می‌دهد (Alemzadeh Nouri 2016). «مفاهیم اسلامی» ساختار و کارکردی نظام‌مند دارد و از نظر ساختاری، دارای «مرز» است و خود را از غیر خود متمایز می‌سازد. سیستم مفهومی درون‌شدهای اطلاعات و برآوردهای اطلاعات و انرژی دارد. «تولیدکننده» اولیه اطلاعات، «قرآن و عترت» است؛ «توزیع‌کننده‌های» آن عبارت هستند از: ارکان تعلیم و تربیت مثل محدثان و مبلغان اسلامی، کتاب‌های تفسیری و روایی و...؛ «تبديل‌کننده‌های» آن عبارت هستند از: صاحب‌نظران علوم انسانی که آن مواد خام را تبدیل به مواد قابل جذب می‌کنند؛ مصرف‌کننده‌های آن عبارت هستند از: جوامع مسلمان و مسئولان اجرایی آن‌ها؛ «دفع‌کننده‌ها» در این سیستم مفهومی عبارت هستند از: متکلمان و محققان اسلامی؛ «موتور حرکت» عبارت است از: انگیزه‌های متعالی انسانی و پاداش‌های اُخْرَوِی و عالمان دینی که مرتب یادآور آن انگیزه‌ها می‌شوند... هر کدام از آنچه ذکر شد، یکی از عناصر این سیستم محسوب می‌شوند. روح این سیستم، عبارت است از یک معرفت و تعبد بسیار متعالی که سبب قرب‌الله است و آن حدّ از معرفت و تعبد، در پناه تمام سیستم‌های فرعی اسلام حاصل می‌شود. این سیستم در مقام باور و عمل (آمدگی برای عمل) نیز، یک سیستم به‌هم‌پیوسته است (Kaviani 2012, 108-109). «نمازخواندن و شکیباتی کردن (سوره بقره، آیه ۱۵۳)، اعتقاد به زنده‌بودن شهداء (سوره بقره،

۲-۲. سبک زندگی اسلامی (Islamic Lifestyle)

«سبک زندگی» که معادل عربی آن «نهج‌الحیاء» و معادل انگلیسی آن «Life Style» است به معنی «روشن زندگی کردن» است و به عبارت دقیق‌تر، سبک زندگی، طیف وسیعی از مسائل از قبیل اعتقادات و افکار و فعالیت‌های انسان در ارتباط با خداوند و خویشتن و جامعه را در بر می‌گیرد (Kowsarinia 2013). «سبک زندگی اسلامی» یعنی نوعی شیوه زندگی که بر اساس آموزه‌ها و ارزش‌های اسلامی و قرآنی بناسده باشد. قرآن که برنامه زندگی بشر است بهترین شیوه را برای زندگی به انسان نشان داده است که درنهایت او را به سعادت دنیا و آخرت رهنمای شود. قرآن کریم به صraphت تمام رسالت خود را ارائه برنامه برای هدایت انسان‌ها «أَنْزَلَ فِيهِ الْقُرْآنَ هُدًى لِلنَّاسِ»(سوره بقره، آیه ۱۸۵) و رسالت پیامبر(ص) را تلاوت قرآن، تعلیم کتاب و تزکیه انسان‌ها «أَلَقَدَ مِنَ اللَّهِ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَذْبَعَتْ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنفُسِهِمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيَزْكُّهِمْ وَيَعْلَمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحَكْمَهُ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلِ لَفْنِ ضَلَالٍ مُبِينٍ»(سوره آل عمران، آیه ۱۶۴) بیان می‌کند (Heydarpour et al. 2018). پیامبر اکرم (ص) و ائمه معصومین (ع)، روش زندگی انسان را در قالب سخنان و اندرزهای اخلاقی و حکیمانه به ما ارائه کرده‌اند، همچنین صحیح ترین سبک زندگی را باید از سُنت و سیره این بزرگواران که نمونه‌های واقعی انسان کامل هستند، فرا بگیریم و در زندگی به کار ببریم (Kowsarinia 2013, 6). «اسلامی بودن آداب» و «توحیدی بودن شیوه زندگی» به این معنا است که «سبک زندگی»، بستر ساز «عبودیت الهی» در حیات انسانی باشد؛ به قول علامه طباطبائی «ادب الهی، انجام عمل بر هیئت توحید است». به‌این ترتیب، «آداب اسلامی» عمدتاً «آداب بندگی» است یعنی «جلوه‌های ظاهری عبودیت» و «تصویر توحید در ظواهر انسان». «آداب اسلامی»، سبک

زیاد اموال و اولاد (سوره کهف، آیه ۴۶)، نومیدی از رحمت خدا (سوره زمر، آیه ۵۳)، رشوه‌خواری و ربانخواری (سوره بقره، آیه ۲۷۸-۲۷۹) و به طور کلی هر آنچه در آیات و روایات مورد منع و نهی قرار گرفته است (Heydarpour et al. 2018, 41).

اسلام و سبک زندگی اسلامی، به صورت همه‌یا هیچ نیست بلکه یک پیوستار بزرگ است که مراتب بسیار پایین و مراتب بسیار بالا دارد. آیات و روایات متعددی وجود دارند که در آنها آمده است: «خداؤند به ایمان آورده‌ها، دوباره امر به ایمان آوردن می‌کند (سوره نساء، آیه ۱۳۶)»، این نکته اشاره به مراتب ایمان دارد. از نظر قرآن، این حالت پیوستاری، Heydarpour et al. (2018).

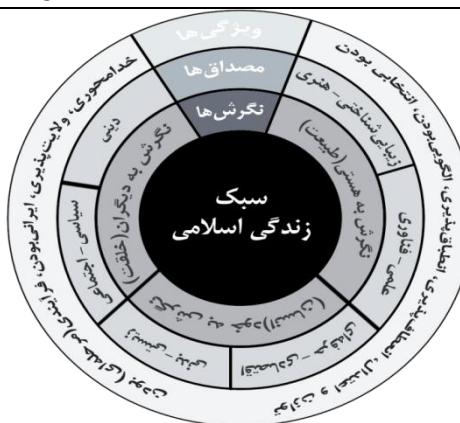
آیه ۱۵۴)، روزه گرفتن (سوره بقره، آیه ۱۸۳)، صلح و آشتی با یکدیگر (سوره بقره، آیه ۲۰۸)، حفظ شعائر دینی (سوره مائدۀ، آیه ۲)، اعتقاد به مبدأ، معاد، شفاعت و پذیرش ولایت خدا (سوره نساء، آیه ۴۵)، وفای به عهد (سوره اسراء، آیه ۳۴)، استقامت در برابر مشکلات، هوس‌ها و مراقبت از مرزها (سوره آل عمران، آیه ۲۰۰)، به دنبال امور پاکیزه گشتن (سوره مائدۀ، آیه ۱۰۰)» و ... بخش‌های کوچکی از هنجارهای سیستم مفهومی اسلام است. بعضی از امور ناهنجار در این سیستم عبارت هستند از: دوست گرفتن از کافران (سوره نساء، آیه ۱۳۹)، تصرف باطل در اموال دیگران (سوره بقره، آیه ۱۸۸)، توجه بیش از نیاز به دنیا و مظاهر دنیوی و مسخره کردن اهل ایمان (سوره بقره، آیه ۲۱۲)، ترک نماز (سوره بقره، آیه ۲۳۸)، اسراف و تبذیر (سوره اسراء، آیه ۲۷)، توجه

جدول ۵: تحلیل «سبک زندگی اسلامی» به اجزای سازنده آن (اقتباس از Ebrahimipour and Rahimi 2017)

Table 5: Analysis of "Islamic Lifestyle" to its Components (Ebrahimipour and Rahimi 2017)

عنوان	تعريف
اعتقادات	اصول اعتقادی اسلام یعنی «ایمان و عقیده به توحید، نبوت و معاد». این سه اصل، شالوده دیانت اسلام را تشکیل می‌دهند.
اخلاقیات	یعنی مسلمان، ویژگی‌های درونی و روانی خود را به گونه‌ای بسازد که با کلیت این سیستم مفهومی، همانگ و منطبق باشد. شاید محکم ترین تعبیر قرآن در این زمینه همان «تقو» باشد که می‌توان آن را «ترس آمیخته با احترام از خداوند» معنا کرد.
وظایف عملی و عبادات	از آنجایی که پیام اصلی اسلام، «توحید» است و یکی از مراحل آن، توحید در عبادات است؛ پس از قبولی و اقرار زبانی به اصول فوق، باید عمل به ارکان را مکمل موجود بودن شمرد. «عبادات یا وظایف عملی»، بخش مهمی از مجموعه اعمال و رفتارها را تشکیل می‌دهند که در فرهنگ اسلامی به عنوان فروع دین شناخته شده‌اند و در کنار اصول دین قرار دارند.
اجتماعی	مؤلفه «اجتماعی» به وظایفی اشاره دارد که فرد در ارتباط با دیگران، فراتر از خود و خانواده هسته‌ای خود انجام می‌دهد.
عبادی	مؤلفه «عبادی» به وظایفی اشاره دارد که رابطه بین فرد و خداوند را به عنوان عبد و مولا نشان می‌دهد و اعم است از عبادات مشخص، مثل: نماز، روزه، تلاوت قرآن، ذکر های مستحبی، حجج و ... و رفتارهایی که رسماً نام عبادت ندارند اما فرد به نیت اطاعت از خداوند آنها را انجام می‌دهد.
باورها	مؤلفه «باورها» به مفاهیم هستی شناختی، انسان‌شناختی، خدا شناختی و ... اشاره دارد به این که در فرد درونی شده و در لایه‌های زیرین عاطفی و شناختی او حضور دارند و به صورت خودآگاه یا ناخودآگاه، نقش تعیین‌کننده‌ای در رفتارها دارند.
اخلاق	مؤلفه «اخلاق» به صفات و رفتارهای درونی شده‌ای از فرد گفته می‌شود که وظیفه رسمی و قانونی او شمرده نمی‌شود و با ترک یا انجام آن، کسی او را مؤاخذه یا تشویق نمی‌کند. در اینجا به بعد فردی و اجتماعی اخلاق، نظر می‌شود.
مالی	مؤلفه «مالی» به رفتارهایی از فرد اشاره دارد که مستقیم یا غیرمستقیم، به امور اقتصادی و مادی زندگی مربوط می‌شود و اموری مثل شغل، املاک، کیفیت دخل و خرچ و ... را شامل می‌شود.
خانواده	مؤلفه «خانواده» به رفتارها و روابط فرد از این حیث که عضوی از یک خانواده هسته‌ای است، اشاره دارد؛ یعنی زن، شوهر و فرزندان.
سلامت	مؤلفه «سلامت» به اموری نظر دارد که در سلامت جسمانی و روانی فرد ایغای نقش می‌کنند و تعذیب، بهداشت، فعالیت بدنی، تفریح، بازی، لذت‌های زندگی، سیاحت و زیارت، خواب و استراحت، دیدویازدید، ظاهر زشت یا زیبایی فرد و ... را شامل می‌شود.
تفکر و علم	مؤلفه «تفکر و علم» به وظایف شناختی فرد اشاره دارد؛ اعم از شناخت‌های موجود در فرد، تلاش برای افزایش شناخت‌های خود و جایگاهی که فرد برای علم و تفکر قائل است.
دفاعی - امنیتی	مؤلفه «دفاعی - امنیتی» به وظایف اشاره دارد که به صورت فردی یا اجتماعی به امنیت افراد و جامعه مربوط می‌شود؛ مثل حفظ مرزها، انتظامات داخلی شهرها و روستاهای، شناسایی و مجازات مجرمان در دعواهای خصوصی افراد و

زمان‌شناسی	مؤلفه «زمان‌شناسی» به وظایف فرد در خصوص استفاده بهینه از «زمان» مربوط می‌شود.
نقاو گرایی و خدمه‌خواری	نقایق الهی یعنی این‌که انسان خود را از آچه از نظر دین و اصولی که دین در زندگی معین کرده، خطوا و گناه و پایلیدی و زشتی شناخته شده، حفظ و صیانت کند و مرتکب آن‌ها نشود. تقوا در درجه اول و به طور مستقیم از ناحیه اخلاقی و معنوی به انسان، آزادی می‌دهد و او از قید رقیت و بندگی هواهووس آزاد می‌کند.
تفکر	یکی از شاخصه‌های مهم سبک زندگی فردی، «تفکر و معرفت» است، زیرا بعد از تفکر و معرفت، حرکت صورت می‌گیرد. انسان برای فهم سبک زندگی، باید ابتدا خود را بشناسد؛ باید ویژگی‌ها و ظرفیت خود مانند فطرت انسانی اش را بشناسد. در نگاه امام حسین (ع)، مؤمن برای تعریب به خداوند، از تفکر برای شناخت خود شروع می‌کند و برای شناخت خود، ملاک دارد نه احساس.
فردی	صادقت یا راست‌گویی یکی از بهترین ویژگی‌هایی است که هر انسان سالمی می‌تواند از آن برخوردار باشد. «صادقت» ابزار قدرتمندی برای ساختن اعتبار و اطمینان است. خداوند در آیه ۱۱۹ سوره مائده می‌فرماید: «روز قیامت تنها کسانی رستگار می‌شوند و از آتش دوزخ رهایی می‌یابند که راست گو باشند. امروز روزی است که تنها صدق و راستی راست‌گویان به فریاد ایشان می‌رسد و سریلنگ و پیروز از آزمون دنیا بیرون می‌آیند».
راست‌گویی و صداقت	مواظیبت بر طعام، یکی از عوامل سلامتی بدن است. در غذا می‌گوید اگر کسی غذایش کم باشد، بدنش سالم‌تر می‌ماند و قلبش هم باصفا می‌شود.
اصمیت دادن به سلامتی	بردباری و خویشن‌داری، از مهارت‌هایی است که بدون آن، تحمل شکست‌ها و ناکامی‌ها ناممکن می‌نماید. امام حسین (ع) می‌فرمایند: «بردباری، زیور مؤمن است».
صبر و خویشن‌داری	اسلام احیمت زیادی به کار و تلاش داده است و انسان را از کسلی و تنبی بر حذر داشته است؛ در روایتی داریم: «کسالت به دین و دنیا انسان ضرر می‌رساند».
تلاش و کوشش	افکار
اعتدال و میانه‌روی	منشأ همه تصمیمات آدمی، فکر و اندیشه اوست؛ اگر فکر معتدل و مستقیم باشد، رفتار فرد، راه اعتدال می‌پوید و اگر اندیشه به بیماری عدم اعتدال گرفتار شود، اعمال انسان نیز به آفت افراط و تقریب دچار می‌شود.
اجتماعی	گفتار
صله رحم	رفتار عادلانه، نتیجه اندیشه معتدل است و مؤمنان با تصحیح افکار و عقاید خویش، به تعديل کردار خود می‌پردازنند.
دوری از اسراف و تبدیر	زبان یکی از فعلاترین اعضای بدن آدمی است و به نمایندگی از همه اعضاء، با دیگران ارتباط برقرار می‌کند، پیمان می‌بندد و ...؛ به همین دلیل باید به دقت کنترل شود؛ تربیت شود تا به میانه‌روی و اعتدال عادت کند.
مدل‌سازی مکری - شناختی سبک زندگی اسلامی	اسلام به نهاد خانواده اهتمام ویژه‌ای دارد؛ خانواده، شاهراه اصلی رسیدن به پیشرفت و کمال است. در آیه ۷۴ سوره پاییتی به خانواده فرقان: او کسانی که می‌گویند ما را از همسرانمان نور چشمان بیخش و ما را رهبر پرهیزکاران گردان؛ این آیه بر اهمیت خانواده اشاره دارد و پیوندی‌های سالم و درخشان خانوادگی را ایده‌آل پرهیزکاران معرفی می‌کند.
سبک زندگی اسلامی	در خانواده، والدین با آگاهی دادن فرزندان خویش با آداب مهمانی، آن‌ها را در طی مراحل کمال در زندگی خویش باری کنند. رسول اکرم (ص) می‌فرمایند: «هنگامی که علم پدیدار، ولی از عمل به آن خودداری شود و زبان‌های مردم (در ظاهر) موافق و دلهای آنان (در باطن) مخالف یکدیگر باشد و قطع رحم رواج پیدا کند، در چنین روزی خداوند بر آن مردم لعنت می‌کند و آن‌ها را گنج و نایینا می‌سازد تا از دیدن و شنیدن حقایق محروم گردند».
فرهنگ معماری و شهرسازی اسلامی - سال پنجم، شماره دوم - پاییز و زمستان ۹۹	اسراف به معنای افراط و تجاوز از حد در هر کاری است و تبدیر به معنای پراکندن و بذرافشانی است، به کنایه برای ضایع کردن ثروت به کار می‌رود. از نظر عرف و عقل و از دیدگاه شرع، نکوهیده و محکوم هستند.

آن می‌داند و هیچ قیدوشرط دیگری را دخیل نمی‌داند (Heydarpour et al. 2018). در کتاب «تفسیر نمونه» جناب مکارم شیرازی، وجودی در مورد حیات طبیه نقل شده مثل: «روزی حلال، قناعت و رضا دادن به نصیب، رزق روزانه، عبادت توأم با روزی حلال و توفیق بر اطاعت فرمان خدا»؛ ولی به نظر ایشان حیات طبیه، مفهومش آن چنان وسیع و گسترده است که همه این‌ها و غیر این‌ها را در بر می‌گیرد، زندگی پاکیزه از هر نظر، پاکیزه از آلودگی‌ها، ظلم‌ها و خیانت‌ها، عداوت‌ها و دشمنی‌ها، اسارت‌ها و ذلت‌ها و انواع نگرانی‌ها و هرگونه چیزی که آب زلال زندگی را در کام انسان ناگوار می‌سازد، ولی با توجه به این‌که در دنبال آن سخن از «جزای الهی» به نحو احسن به میان آمده است، استفاده می‌شود که «حیات طبیه» مربوط به «دنیا» و «جزای احسن» مربوط به آخرت است (Makarem Shirazi 1995 Quoted by Kowsarinia 2013).

مؤمن در پرتو ایمان و عمل صالح به حیاتی طیب دست می‌یابد که دستاوردهای آن حیات عبارت هستند از: ۱) نورانیتی علمی و عقلی پیدا می‌کند که به وسیله آن در صراط مستقیم الهی، رشد و تعالی می‌یابد. ۲) به زندگی پاکیزه‌ای دست می‌یابد که از همه آلودگی‌ها، ظلم‌ها، خیانت‌ها، عداوت‌ها، دشمنی‌ها، اسارت‌ها، ذلت‌ها، شقاوت‌ها، بیماری‌ها و فقرها، مبرأ است. ۳) به مقام «رضاء و خشنودی» ازانچه خداداده است نائل می‌شود؛ و این قرآن است که چنین زندگی را پیش روی مؤمنان گذاشته است و به معرفی آن می‌پردازد (Kowsarinia 2013).

۳-۳. مسکن ایرانی اسلامی

در زمینه طراحی معماری، نه قرآن و نه احادیث، به طور صریح، جزئیات کاملی در مورد طراحی و ساختار خانه ارائه نکرده‌اند و از آنجا که همواره سلاطیق سنتی در طول زمان و مکان‌های مختلف متفاوت هستند، در نتیجه اسلام کلیه طرح‌ها را تا زمانی که با شریعت اسلام متصاد نباشند، می‌پذیرد. از طرفی دیگر بامطالعه و بررسی دقیق آیات قرآن و احادیث، می‌توان الگوها و اصولی را به عنوان طرح‌های

۲-۲. مفهوم پردازی واژه «ایرانی بودن» در «سبک زندگی اسلامی ایرانی»

مراد از «ایرانی بودن» این است که سبک زندگی اسلامی با همه اهداف و اصول اسلامی خود باید «ایرانی» هم باشد، زیرا «ایران» ظرف این «سبک زندگی اسلامی» است و میان ظرف و مظروف باید تناسبی برقرار باشد. ایران کشوری است با تاریخ کهن و فرهنگ غنی و متنوع، با موقعیتی سیاسی-جغرافیایی حساس در جهان، جمعیتی جوان و بالستعداد و مردمی نوع دوست، وطن دوست و فدائکار، با اقوام و خرد فرهنگ‌های گوناگون دارد که با گفتمانی انقلابی، پُر امید و باشاط توانسته است در طول هشت سال دفاع مقدس از خاک و وطن خود دفاع و توطئه‌ها و تحریم‌های دشمنان را سرکوب کند. همه این ویژگی‌ها و بسیاری دیگر از اموری که به ایران تعلق دارد، همه و همه از اموری است که باید در سبک زندگی در کنار وصف «اسلامی بودن» که به همه ملل مسلمان تعلق دارد، مورد توجه قرار گیرد. «سبک زندگی اسلامی ایرانی» بر مبنای منابع اسلامی: قاعده، منطق و الگوی منظمی از نگرش‌ها، ارزش‌ها و رفتارهای مختلفی متناسب با خصوصیات فرهنگی، اجتماعی و بومی کشور است که فرد مسلمان ایرانی، آن را بر اساس آگاهی و دانایی کامل نسبت به جهان‌بینی «خدامحور» دین اسلام انتخاب می‌کند (Heydar Pour et al. 2018).

۲-۲. حیات طبیه

«سبک زندگی اسلامی» که در آن، ایمان و عمل صالح جایگاه ویژه‌ای دارد و درآیات مختلف قرآن و روایات وارد از معصومین (ع) به آن توصیه شده است، همان راه دستیابی به «حیات طبیه‌ای» است که خداوند در قرآن، انسان‌ها را به آن وعده داده است (Kowsarinia 2013). قرآن کریم در آیه شریفه «مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحِيَّنَهُ حِيَاةً طَيِّبَةً وَلَيَجِزِّئُهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْلَمُونَ (سوره نحل، آیه ۷۹)؛ نتیجه اعمال صالح توأم با ایمان را بیان کرده و آن را «حیات طبیه» دانسته است، بدین معنا که تنها عامل دستیابی به «حیات طبیه» را «ایمان» و «عمل صالح» زاییده از

جدول ۶: مفهوم پردازی «حیات طیبه» و مؤلفه‌های سازنده آن (اقتباس از Tabatabaei 1995; Tayyeb 1999; Mohammadi Rey Shahri 2005; Ragheb Isfahani 2006; Bistuni 2012; Kowsarinia 2013)

Table 6: Conceptualization of “Pure Life” and Its Constituent Components(Tabatabaei 1995; Tayyeb 1999; Mohammadi Rey Shahri 2005; Ragheb Isfahani 2006; Bistuni 2012; Kowsarinia 2013)

مؤلفه‌ها	تعريف	
۱۷	این کلمه در قرآن کریم وجود و استعمالات گوناگونی دارد ازجمله این معانی: ۱) «قرة نامیه» که در گیاهان و حیوانات موجود است: «أَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يُحِبِّي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا قَدْ بَيْتَا لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ: بدانید که خدا زمین را پس از مرگش زنده می‌گرداند، براستی آیات (خود) را برای شما روشن گرانیده‌ایم، باشد که بیندیشید (سوره حیدر، آیه ۱۷)». ۲) «قرة حساسه یا حاسه» که حیوان به جهت دارا بودن این قوه، «بیوان» نامیده شده است: «وَ مَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاءُ وَ لَا الْأَمْوَاتُ...: و زندگان و مردگان نیستند (سوره فاطر، آیه ۲۲)». ۳) «قرة عامله عاقله»: «أَوْقَنْ كَانَ مَيْتًا فَأَحْيَيْنَاهُ وَ جَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ...: آیا کسی که مرده (دل) بود و زنده‌اش گردانیدم و برای او نوری پدید آوردم تا در پرتو آن در میان مردم راه برود (سوره انعام، آیه ۱۲۲)». ۴) «برطرف شدن غم و اندوه»: «وَ لَأَتْحِسِنَ الَّذِينَ قُلُّوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا تَلَ أَحْياءً...: هرگز کسانی را که در راه خدا کشته شده‌اند مرده مپنداز بلکه زنده‌اند که نزد پروردگارشان روزی داده می‌شوند (سوره آل عمران، آیه ۱۶۹)». ۵) «حیات اخروی و ابدی» که با عقل و علم می‌توان به آن رسید: «... اسْتَجِبُوْلِهِ وَ لِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لَمَا يُعِيشُكُمْ...: چون خدا و پیامبر شمارا به چیزی فراخوانده‌ند که به شما حیات می‌بخشد، آنان را اجابت کنید (سوره افال، آیه ۲۴)». ۶) «حیات الهی» که به معنای علم و قدرت بالذات است و زوال و فنا در آن نیست: «وَ تَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَ سَيَّجَ بِحَمْلِهِ وَ كَفَى بِهِ بِذِنْبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا: و بر آن زنده که نمی‌میرد توکل کن و به ستابیش او تسبیح گوی و همین بس که او به گناهان بندگانش آگاه است (سوره فرقان، آیه ۵۸)»؛ حیات به اعتبار دنیا و آخرت دو گونه است: حیات دنیوی و حیات اخروی؛ و حیات در آیه: «وَ لَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ... (سوره بقره، آیه ۱۷۹) یعنی «حیات اجتماعی» و در آیه: «... وَ مَنْ أَحْيَاهَا فَكَانَمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا... (سوره مائد، آیه ۳۲)»، مقصود «نجات دادن از هلاکت و گمراهی» است.	
۱۸	کلمه «طیب» در اصل به معنای چیزی است که حواس و نفس انسان از آن لذت ببرد و ضل آن، خوبی است. «طیب» یعنی «طاهر، پاک، پاکیزه و حلال». در «التحقیق» آمده که: حیات ضد موت است و آن ادامه زندگی انسان بر آنجه حق او محسوب می‌شود، است و از آنجا که انسان دو جنبه دارد، از یکسو جهت جسمی و دیگری جهت روحی؛ پس باید هر دو لحظه شود و هر دو طرف باهم تأمین شود؛ و حرکت بدن و قوای آن در مسیر معتدل و بدون انحراف و سلوک روح و سیر آن در مسیر روحانی و عقلی بهسوی کمال و لقای پروردگارش، همان پاکی از هر آلودگی و نایابی است در ظاهر و باطن و مطلوب بودن نزد عقل و در راه خداوند، همان «حیات طیبه» است و فقط این زندگی با «ایمان» و «عمل صالح» محقق می‌شود.	
۱۹	شخص ترین آیات در قرآن که از حیات طیبه بحث می‌کند آیه ۹۷ سوره نحل است که می‌فرماید: «فَنَعْمَلُ صَالِحًا مِنْ ذَكْرٍ أَوْ أُثْنَى وَ هُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنْجِيَّنَهُ حَيَاةً طَيِّبَةً وَ لَنْجِيَّنَهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ: هر کس کار شایسته‌ای انجام دهد، خواه مرد باشد یا زن، در حالی که مؤمن است، او را به حیاتی پاک، زنده می‌داریم و پاداش آن را به بهترین اعمالی که انجام می‌دادند، خواهیم داد». مرحوم علامه طباطبائی، «حیات طیب» را با توجه به آثاری که بر آن متربت است و آن، این که خداوند آن را مختص به مردم بایمان و دارای «عمل صالح» دانسته است، حیاتی حقیقی می‌داند و می‌فرماید: «فَلَنْجِيَّنَهُ حَيَاةً طَيِّبَةً»، «حیات» به معنای «جان‌انداختن در چیز» و افاضه حیات به آن است. پس، این جمله با صراحة لفظش دلالت دارد بر این که خدای تعالی مؤمنی را که عمل صالح کند به حیات جدیدی غیراز آن حیاتی که بدیگران داده، زنده می‌کند و مقصودش این نیست که حیاتش را تغییر می‌دهد، مثلًا «حیات خوبی» او را مبدل به «حیات طیبی» می‌کند که اصل حیات همان حیات عمومی باشد و صفت‌ش را تغییر دهد زیرا اگر مقصود این بود، کافی بود که بفرماید: «اما حیات او را طیب می‌کنیم» ولی این طور نفرموده بلکه فرموده است: «اما او را به حیاتی طیب زنده می‌سازیم»؛ پس آیه شریفه نظری آیه: «أَوْقَنْ كَانَ مَيْتًا فَأَحْيَيْنَاهُ وَ جَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ... (سوره انعام، آیه ۱۲۲)» است که افاده می‌کند خدای تعالی حیاتی ابدی و جدگانه و جدید به او افاضه می‌فرماید. از باب تسمیه مجازی هم نیست که حیات قبلی او را به خاطر این که صفت طیب به خود گرفته مجازاً حیاتی تازه نامیده باشد، زیرا آیاتی که معراض این حیات هستند آثاری حقیقی برای آن نشان می‌دهند، مانند آیه... «أُوْلَئِكَ كَبَّ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَ أَيْكَهُمْ بِرُوحٍ مِنْهِ... (سوره مجادله، آیه ۲۲)» و همچنین در آیه ۱۲۲ سوره انعام، منظور از نور علمی است که آدمی به‌وسیله آن بهسوی حق راه می‌باشد و به اعتقاد حق و عمل صالح نائل می‌شود.	
۲۰	۲۱	(ایمان) از ماده امن در اصل به معنی «طمأنیه و آرامش نفس» است و در موادر مختلفی به کار می‌رود. ایمان با تحقق سه چیز حاصل می‌شود: «اذاعان با قلب و اندیشه، اقرار به زبان و عمل با اعضاء»؛ مثل: «وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَ رَسُولِهِ أُوْلَئِكَ هُمُ الصَّدِيقُونَ... (سوره حیدر، آیه ۱۹)». پیامبر اکرم (ص) فرمودند: «ایمان»، شناخت با دل است و گفتن با زبان و عمل با ارکان بدن.
۲۱	۲۲	خداؤند در سوره افال می‌فرماید: «أَمْؤْمَنُونَ، كَسَانِي هَسْتَنَدَ که چون نام خدا برده شود، دل‌هایشان ترسان شود و چون آیات خدا بر آنها خوانده شود، ایمانشان افزون می‌شود و بر پروردگارشان توکل می‌کنند. همان کسانی که نماز می‌گردانند و از آنجه روزی شان داده‌ایم، اتفاق می‌کنند (سوره افال، آیات ۲-۳)». پیامبر اکرم (ص) فرمودند: «مؤمن حركات و رفتارش، ملايم و مهربان است و دیدارش، شیرین... از هر چیز عالی ترین آن را می‌جويد و از خویها، پراجت ترین را... کم خرج است و بسیار کمک و یاری می‌رساند... کارش را بهخوبی انجام می‌دهد بهطوری که گوئی آن را می‌بینند، چشمانتش فروهشته است، دست بخشیده دارد و دست رد به سینه سائل نمی‌زنند... سخشن را می‌سنجد و زبان در کام می‌کشد... باطل را حتی از دوستش نیز نمی‌پذیرد و حق را حتی از دشمنش انکار نمی‌کند، دانش نمی‌آموزد مگر برای دانستن و دانائی؛ فرانمی‌گیرد مگر برای عمل کردن... اگر با دنیاخواهان رفتار کند، زیرک ترین آن‌ها است و هرگاه با آخرت جویان سلوک کند، پارساترین آن‌ها است.

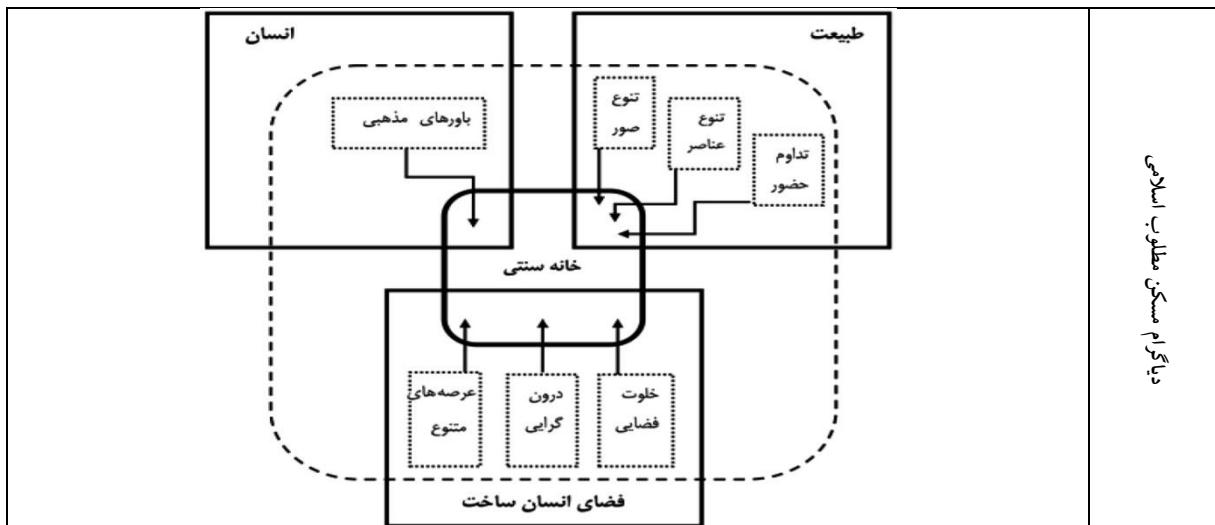
<p>«عمل» که جمع آن «اعمال» است به کاری گفته می شود که انسان با قصد و اراده انجام می دهد و عمل، اخض از فعل است. «صالح» از ماده « صالح» و صلاح ضد فساد است. صالح و فساد اکثر در مورد افعال استعمال می شود؛ «...وَ الْعَلِيُّ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ» (سوره فاطر، آیه ۱۰) در این آیه، صالح به معنای «شایسته» است. آن چیز یا کسی که شایسته و خوب است و در آن فساد نیست. در کتاب «تفسیر اطیب البیان» در معنی «عمل صالح» آمده: «عمل صالح مراتب زیادی دارد؛ درجه اولش این است که صحیح باشد، مستجمع جمیع اجزا و شرایط و فاقد جمیع موازع باشد و هرچه بهتر و بالاتر و مراعات آداب و سنن و اسباب قبول بیشتری باشد، درجاتش بالاتر می رود. پیامبر اکرم (ص) فرمودند: «ایمان» و «عمل صالح» دو برادر بسته به یک ریسمان هستند، خداوند یکی را بدون دیگری نمی پذیرد.</p>	۲۶	۲۷
--	----	----

می شود. این اصول، چگونگی زندگی مسلمانان و نحوه ارتباط آنها را با جامعه و محیط اطراف ارائه می کند (Zarghami and Sadat 2016).

ساخت و ساز و طراحی معماری استخراج کرد که این الگوهای همواره در طول تاریخ اسلام به عنوان راهنمای معماران مسلمان به کار رفته و به عنوان یک شیوه زندگی اسلامی مطرح

جدول ۷: استخراج نکات «مسکن مطلوب اسلامی» از آیات قرآن کریم (اقتباس از 2014 Pourmand and Tabatabaei 2016; Daeipour, 2014)
Table 7: Extracting the Points of desirable Islamic Housing from the Verses of the Holy Quran(Pourmand and Tabatabaei 2016; Daeipour, 2014)

آیات مورد استناد	مشخصه ها	مفاهیم	مفهوم	مقوله	همایه های مسکن
- آیه ۸۰ سوره نحل: «خدا برای سکونت دائم شما، منزل هایتان را و برای سکونت موقت سفر، از پوست چهار بیان خیمه ها را...».	آرامش بخشی، امنیت بخشی، مایه آسایش، انس و الفت	تأثیرات روانی	اهمیت مسکن اسلامی		
- آیه ۱۵ سوره سبا: «...در محل سکونتشان، نشانه ای (از قدرت الهی) بود... شهری است پاک...».	تربیت و آموزش پاکدامنی، محل اجتماع مسلمانان	تأثیرات اجتماعی			
- آیه ۸۷ سوره یونس: «به موسی و برادرش وحی کردیم... و خانه هایتان را مقابل یکدیگر (و متهم کر) قرار دهید...».	نعمت الهی، ارزش، شایسته، بیت المقدس، نعمت ویژه	تعابیر مسکن	اهمیت مسکن مطلوب		
- آیه ۹۳ سوره یونس: «بنی اسرائیل را در جایگاه خوبی منزل دادیم؛ و از روزی های پاکیزه به آنها عطا کردیم...».	نعمت الهی زمینه ساز عبادت	-	اهمیت امنیت		
- آیه ۱۷ سوره کهف: «... خورشید را می دیدی که به هنگام طلوع، به سمت راست غارشان متایل می گردد و به هنگام غروب، به سمت چپ...».	جهت مناسب ساختمان	جهت گیری با توجه به اقلیم و قبله	نحو خانه اسلامی		
- آیه ۶ سوره طلاق: «آنها را در جا که... و در توانایی شمامت، سکونت دهید...».	حداکثر استفاده از شرایط طبیعی (تابش، نسیم)، منع مصرف	استقرار مناسب ساختمان	جنس مسکن اسلامی		
- آیه ۷۴ سوره اعراف: «...در دشت هایش، قصرها برای خود بنا کنید و در کوهها، برای خود، خانه ها می تراشی... به فساد نکوشید».	ضرورت امنیت از سرفت، یادآوری نظارت خدا، استینیاس	سلسله مراتب فضایی	توجه به اقلیم (آسایش) و امنیت زیست اقلیمی		
- آیه ۲۷ سوره نور: «در خانه هایی غیر از خانه های خود، وارد نشوید... وارد آن نشود تا به شما اجازه داده شود... خداوند به آنچه انجام می دهد، دانا است».	نایستادن مقابل در منزل دیگری، جلوگیری از فاش سر، استینیاس، ارتباط مترقبه از فضاهای مترقبه	ارتباط بصری فضاهای استینیاس	قلمرو گرایی و تفکیکی		
- آیه ۱۲۸ سوره شعر: «شما بر هر مکان مرتყع نشانه ای از روی هوا و هووس می سازید؟! و قصرهای محکم (و قلعه های زیبا) بنا می کنید».	احترام به حریم اعضای خانواده، امنیت ساکنان	امنیت فردی و خانوادگی	امنیت فردی و امنیت زیست اقلیمی		
- آیه ۲۸ سوره نور: «در خانه هایی غیر از خانه های خود، وارد نشوید... وارد آن نشود تا به شما اجازه داده شود... خداوند به آنچه انجام می دهد، دانا است».	مظلوبیت زیست محیطی، جهت گیری مناسب بنا، جایه جایی فصلی	امنیت از سرفت	نظرار و کترول (امنیت فردی - اجتماعی)		
- آیه ۵۸ سوره نور: «...کسانی از شما که به حادثه بلوغ نرسیده اند؛ در سه وقت باید از شما اجازه بگیرند».	امنیت روانی	امنیت از سرفت	نظرار و کترول (امنیت فردی - اجتماعی)		
- آیه ۵۳ سوره احزاب: «...در خانه هایی غیر از خانه های خود مگر... اجازه داده... هنگامی که چیزی از وسائل را می خواهید از پشت پرده بخواهید».	تمکن از ایجاد مفسده	پیشگیری از گناه	هدف غایی مسکن اسلامی	هدف مسکن اسلامی (مفهوم عرضی عام)	
	زمینه سازی عبادت و تعالی انسان	خروج از حد اعتدال، ساختن ساختمان از روی هوا و هووس، اسراف، سبک شمردن آسایش مسکن	ویژگی سلبی خانه اسلامی	مسکن مذموم در اسلام	
	بدون هدف خاص، فخر فروشی	هدف ساخت			

محصورش از چهار جانب و یا باغ محصورش که در آن چاهی یا چشم‌های هست، باید مشابه این جهان باشد (Burckhardt 2013). جلدیت موضوع «تفکر اسلامی» در ایران، به جهت اتصافش به صفت «اسلامی» است که این صفت بیانگر بار فرهنگی غنی و سنگین و شناخته شده اسلام در جهان است؛ جهانیان انتظار دارند که تجلی فرهنگ و عقاید اسلامی را در فراورده‌های فکری و کالبدی این مژوبوم، مشاهده کنند. طبیعی است که یکی از مهم‌ترین این تولیدات و دستاوردها، معماری و شهر (محیط زندگی انسان) و از جمله مهم‌ترین جزء آن یعنی «مسکن» است (Naghizadeh 2012). در جدول شماره ۸، به تبیین اصول و ویژگی‌های بنیادین مسکن مطلوب اسلامی پرداخته می‌شود.

آبادی خانه ایرانی نه به ساختمان آن‌ها که به معنویتِ درونی آن‌ها بسته است. خانه‌های ایرانی که بهترین نمونه‌های آن‌ها هنوز در گوشه و کنار بسیاری از شهرها یافت می‌شوند، آباد هستند زیرا رو به‌سوی عالمی دیگر دارند (Farzanyar 1992). مسکن ایرانی نه به معنای جایی برای بودن و ماندن، بلکه جایی برای شدن، است. انسان سنتی از نظر اسلام دوسویه است، یکسوی او به سمت خدا و روح الهی و سوی دیگر او به سمت زمین و نیازهای نفسانی حرکت می‌کند. مسکن هم وقتی پاسخگوی این دو زمینه انسانی باشد، به آن، «مسکن سنتی» اطلاق می‌شود. به تعبیر دیگر، مسکن سنتی همانند انسان سنتی یک صورت ظاهر و یک سیرت باطنی دارد که به صورت رمز و تمثیل بیان می‌شود.

۳. تبیین اصول و معیارهای بنیادین مسکن ایرانی اسلامی

«مفهوم خانه» به عنوان یک‌شکل کالبدی، بر اساس سازمان فضاهای داخلی قرار نمی‌گیرد بلکه «معنی» در طراحی آن اهمیت پیدا می‌کند. در زندگی روزمره، «معنی» در استفاده از فضاهای نهفته است. مکان‌ها معنی دارند و خانه مکان اصلی فعالیت‌های روزانه انسان است (Zukin 1995 Quoted by Pourdeihimi 2011). خانه، حرم (Sacratum) خانواده است و قلمرو حکمرانی زن که مرد در آن قلمرو، میهمانی بیش نیست. وانگهی شکل مریع‌اش با قانون نکاح در اسلام که به مرد اجازه می‌دهد تا چهار زن به عقد ازدواج خود درآورد، به شرط رعایت عدل و انصاف در میان آنان، مطابقت دارد.

«خانه اسلامی»، به روی دنیای خارج، کاملاً بسته است - و بدین گونه زندگانی خانوادگی از حیات مشترک اجتماعی، جدا و سوا شده است - و تنها بالای آن به‌سوی آسمان باز است که آسمان از آن طریق، در پایین، در چشمۀ آب حیاط، انعکاس می‌پابد. حیاط با چشمۀ آب در میانش به‌مانند باغ محصوری که چهار جوی از مرکزش جاری است، تمثیل بهشت است زیرا قرآن از باغ‌های نعیم ابدی و سعادت سرمدی (جنت نعیم) که در آن چشم‌های می‌جوشنند، یک یا دو چشمۀ در هر باغی که اقامتگاه حوریان بهشتی (ازواج مطهره، حور عین) است، سخن می‌گوید. اقتضای طبیعت جنت، این است که مستور و سری باشد، چون با دنیای باطنی و قعر روان مطابقت دارد. خانه مسلمانان با حیاط داخلی

جدول ۸: اصول و معیارهای بنیادین مسکن ایرانی اسلامی (اقتباس از 2012 Naghizadeh, 2011 Keramati; Zarghami and Sadat)

ویژگی	اصول و معیارها	تعریف
توجه به فرهنگ جامعه	باید توجه داشت که هر یک از مکاتب معماری و شهرسازی بر پایه‌های اعتقادی و فکری (مبانی نظری) خاص خود استوار هستند اما چون بسیاری افراد یا به این مبانی توجه ندارند یا این که خود می‌خواهند مروج اصول و ارزش‌های خاصی باشند، دست به تقلید یا ترویج الگوهای بیگانه می‌زنند. تقلید و ترویجی که خود، شکلی از تکرار و در نتیجه، بی‌هویتی و از خود بیگانگی است. این تکرار و تقلید، به مرور هویت جامعه را دگرگون می‌کند، از خود بیگانگی و احساس حقارت در مقابل صاحبان اصلی، الگوها را رد می‌دهد، به ارزش‌ها و اصول فرهنگی جامعه لطمه وارد می‌کند و درنهایت، منجر به استحاله و اضطرال تمدن و فرهنگی که دست به تقلید زده است، می‌شود.	
فراهم آوردن امکان «ازندگی اسلامی ایرانی»	هر جامعه‌ای به تناسب فرهنگ خویش تمایل دارد تا در فضاهای مختلف زیست و فعالیت خویش، آداب و رسوم و فعالیت‌های خاصی را برپا دارد (آداب و رسومی مانند صله‌رحم، عمل به توصیه معاشرت با همسایگان، توجه به طهارت و پاکی فضاهای زیست (نفع اختلاط و هم‌جواری فضاهای بهداشتی با فضای زندگی)، شیوه‌های پذیرایی خاص ایرانی، حمایت از سالماندان، رعایت حریم بزرگ‌سالان، رازداری خانوادگی و ...).	
جامعه‌نگری و وحدت‌گرایی	«فرد» و «جامعه» به عنوان دو عنصر اساسی مطرح در زمینه‌ها و داشت‌های مختلف بشری، هر کدام در هر مکتبی، تعاریف و اهمیت خاصی دارند؛ در مقوله «مسکن مطلوب»، توجه به این نکته ضروری است که «مسکن» و به ویژه ظاهر (سیما و کالبد) آن به عاملی در جهت خداشته به وحدت جامعه نیاز جامد. در این راستا، توجه به مفاهیم و ارزش‌هایی همچون: زیبایی، سادگی، تأکید بر هویت ملی و وحدت اجتماعی، احتراز از تفاخر فردی، اجتناب از خودنمایی، اجتناب از هم‌شکلی با بیگانه، احتراز از عربیانی و احتراز از اموری که سبب ترویج فردگرایی و خداشته به وحدت جامعه می‌شوند، ضرورت دارد. توجه به این عوامل، خواهد توانست تقویت‌کننده وحدت و همبستگی جامعه باشد.	
حفظ و تقویت روابط همسایگی جامعه‌شوند	یکی از راه‌های ایجاد، حفظ و تقویت روابط همسایگی، «پایداری اسکان» است؛ توجه به جامعه، در واقع، نوعی تقویت وحدت جامعه است. معیارهایی مانند «توجه به ارتباطات رودرزو» و «ارتباط همسایگان» به عنوان معیارهای مناسب، می‌توانند موجب تقویت وحدت جامعه شوند.	
حفظ و ارتقاء توجه به «خانواده» و «روابط خانوادگی»	آرامش اعضاء خانواده، کیفیت مهمی است که توجه به آن ضرورت بنیادین مسکن مطلوب است. ایجاد محیط آرام در مسکن به عواملی همچون: مکان‌یابی مسکن نسبت به سایر عملکردها، مصالح مصرفی، سلسله‌مراتب بین درون و برون و وسعت آن وابسته است. برخی موضوعاتی که به ویژه در بعد معنوی مُخل آرامش انسان هستند عبارت اند از: برخی فعالیت‌های همسایگان که مولد انواع آسودگی‌ها محسوب می‌شوند، احتمال در دید بیگانگان بودن، فقدان مراتب مختلف امنیت فیزیولوژیکی، روانی و فرهنگی، در اختیار نبودن فضای کافی برای افراد خانواده و اختلاط قلمروها که فراهم بودن امکان پذیرایی از مهمانان را ناممکن می‌کنند.	
امنیت	ویژگی‌های معماري مسکن مطلوب باید به گونه‌ای باشد که در جات مختلف امنیت را برای ساکنان خویش فراهم آورد. بازترین مصاديق امنیت عبارت هستند از: امنیت در مقابل بلايا و سوانح طبیعی و غیرطبیعی، امنیت فرهنگی، امنیت روانی، امنیت اخلاقی، امنیت در برابر گناه، امنیت فکری و سایر وجوده و مراتب معنوی و روانی امنیت.	
هویت	«هویت»، اصلی است که جهان‌بینی اسلامی به جد، آن را مورد تأکید قرار داده است. هویت باید نشان از استقلال و خودبادی و عزت جامعه باشد. در غیر این صورت و در صورت تقلید از هویت بیگانه، هویت دیگران ترویج و تبلیغ می‌شود و نوعی از احساس حقارت و از خود بیگانگی را در جامعه به وجود می‌آورد. در مقوله هویت، معیارهایی همچون: هویت معنوی و جمعی، استقلال، احتراز از خودنمایی، فرم و شکل و کاربری مناسب، بوم آوری و هویت ملی را می‌توان معرفی کرد.	
ارتباط با طبیعت و همزیستی با آن (مأخذ تصویر: Keramati 2011)	توجه به طبیعت و عناصر طبیعی و ایجاد ارتباط مناسب انسان با آن‌ها، یکی از اصلی‌ترین شرایط و ویژگی‌های مسکن مطلوب است. در این مقوله، توجه به چند نکته اهمیت دارد: (۱) این که این تماش، باید در یک سلسله‌مراتب منطقی از واحد مسکونی تا کوچه و خیابان و محله و شهر و حتی خارج شهر (طبیعت بکر) برقرار باشد. (۲) عناصر طبیعی بسته به ارزشی که در برآورده کردن نیازهای معنوی و روانی انسان، با توجه به معانی نمادینشان دارند، شناسایی و دسته‌بندی و به مردم یادآوری شوند و امکان تماس با آن‌ها برقرار شود. (۳) به نقش عناصر طبیعی در جهت پاسخگویی به نیازهای معنوی انسان نیز توجه شده و با این نقش مهم به مردم معرفی شود. علاوه بر آن، ملاحظه داشتن شرایط اقلیمی و محیطی در طراحی مسکن، نقش مهمی ایفا می‌کنند. این‌ها باید به گونه‌ای طراحی شوند تا نیاز به تنظیم‌کننده‌های مصنوعی برای تنظیم شرایط محیطی به حداقل ممکن کاهش یابد.	

۱۴
۱۵
۱۶

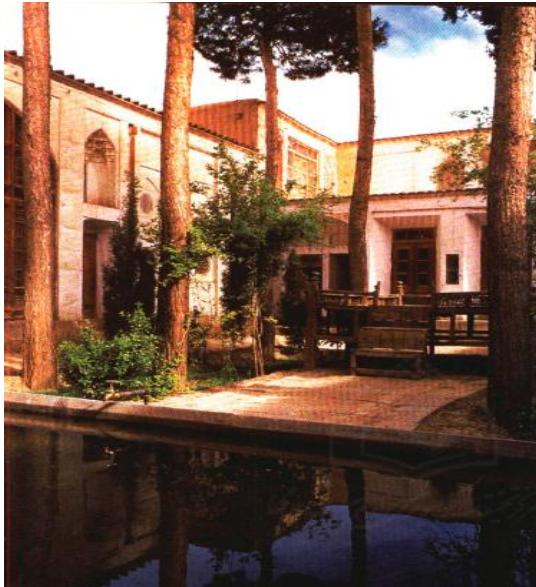
متون اسلامی مشحون از تذکراتی در مورد اهمیت عدل و لزوم رعایت آن در جملگی زمینه‌های زندگی است. می‌توان به جمیع اموری که به عدل مربوط یا از آن مشتق شده باشند، به عنوان معاییری برای ارزیابی فعالیت‌های انسان توجه کرد، عبارت‌اند از: تعادل بین جنبه‌های معنوی و مادی حیات، تعادل در انتخاب کاربری، انتخاب محل استقرار مناسب، تعادل در فضای باز و ساختمان، تأمین خدمات شهری مناسب، تعادل بین محیط مصنوع و طبیعت و سایر مصاديق تعادل و میانروی.	رعایت عدل و توجه به عدالت اجتماعی زیبایی : نتیجه‌ی تnasabat و تعادل‌هایی است که طرح‌ها و برنامه‌های از پیش اندیشیده شده، امکان فراهم آوردن آن را دارند. نیازمند ملحوظ داشتن تناسبات و هماهنگی‌هایی در مختصات اپنه و فضاهای باز شهری است. ارجحیت معنویت بر مادیت : کیفیت و جلوه‌ای است که در ظاهر و کالبد شهرها، اجزا و عناصر شهر باورهای مردم نیست که به معنویت عنایت ویژه دارند و دنیا را در پناه آخرت جستجو می‌کردن و درواقع، دنیا را وسیله‌ای برای وصول آنرت یا ساختن آن می‌دانستند. سلسله‌مراتب : اصل «سلسله‌مراتب» که ارتباط قلمروهای مختلف محیط زندگی را از عمومی تا خصوصی تبیین می‌کند؛ به دلیل ویژگی‌های مسکن که آن را «حرم» نامیده‌اند، از اهمیت خاصی برخوردار است. در رابطه با مسکن، «سلسله‌مراتب» را می‌توان در دو درجه بیرونی و درونی مورد مذاقه قرارداد. «سلسله‌مراتب بیرونی» به ارتباط داخل مسکن با سیار فضاهای و عملکردهای پیرامون آن می‌پردازد، درحالی‌که «سلسله‌مراتب» بر تبیین ارتباط عناصر داخل مسکن با یکدیگر متتمرکز است. تأثیر اصل سلسه‌مراتب بر معماری مسکن، به تبیین مراتب و نحوه ارتباط قلمروهای مختلف (عمومی، نیمه عمومی، نیمه خصوصی و خصوصی) می‌پردازد. 	(Zarghami et al. 2016)
این اصل به عنوان اصلی اثباتی مطرح است؛ در حقیقت مضاد فساد و اسراف در زمین است. تعالیم اسلامی، وظيفة انسان را اصلاح و عمران زمین می‌شمارد (سوره هود، آیه ۶۱).	اصلاح کمال گرایی : ویژگی‌های اصل «کمال گرایی»: حداکثر همراهی و همزیستی با طبیعت؛ عدم انقطاع رابطه انسان با طبیعت؛ حداقل یا فقدان تخلیه آلاینده‌ها در طبیعت (به ویژه آلاینده‌های کشده و خطرناک)؛ استفاده ازصالح بومی؛ تنظیم شرایط محیطی با استفاده از امکانات و شرایط اقلیمی؛ احتیاط از اسراف، فساد، تباہی، بیهودگی و بطلات؛ نگرش به عنوان «منبع شناخت و آیات الهی»؛ استفاده مناسب و بهینه از نیروی کار انسان؛ مصرف مواد و مصالح در جهت کمال بخشی و شرافت بخشیدن به ماده بهمنظور ارتقاء کیفیت حیات؛ احتراز از مصرف مواد و مصالح در جهت ارضاء مشتیهات مادی. عزت : یکی از ابزارهای مهم احراز «عزت جامعه»، احساس روانی جامعه در استقلال و عدم وابستگی در مقابل بیگانه است. این گونه از استقلال، فراتر از تکنیک و فناوری بوده و به «قالب، شکل و محتواي موضوعات» مرتبط بوده است و تبعات استفاده از هرگونه الگوی بیگانه را نیز مدنظر قرار می‌دهد. معیارهای منبعث از این اصل عبارت هستند از: «استقلال، بوم آوری و هویت». تذکر دهنی : «مذکر بودن شهر» تحت عنوانین «هدایت‌گری، معنویت‌گرایی و آموزش» قابل طرح و بررسی هستند اما با عنایت به معنای واقعی «ذکر» که به معنای «بادآوری چیزهایی است که انسان قبلاً به آنها آگاه بوده یا به آنها آگاهی داده شده است، تنها وجهه معنوی آن ملا نظر است. شهر تاریخی، به دلیل مخفی داشتن با عدم تحریک و تهییج نیازها و مشتیهات مادی انسان (از قبیل مصرف، غذا، جنس مخالف، تفریح و ...) و از طریق مذکر شدن انسان به ارزش‌های معنوی، نقش تذکر دهنی خویش را به انجام می‌رسانند (شهر و شهر وندان آن)، نسبت به رعایت این موضوع یعنی مذکر نگهداشتن انسان کاملاً جدی بودند.» تواضع : به تبعیت از تعالیم اسلامی که مشی در زمین به تفاخر و غرور را نفی و نهی کرده و بر عکس، تواضع و عدم خودستایی و تفاخر را توصیه می‌کند، آثار انسانی از جمله شهرها و عمارت‌شان نیز باید لقاکننده این ارزش و اصل بنیادین باشد. حیا : سیمای مسکن اسلامی، نه تنها از برهنگی و عربانی و نمایش خویش برای بیگانه، بری بود بلکه حتی زمینه تحریکات مادی یا خودنمایی و خودستایی و تحقیر انسان (دیگران) را نیز به حداقل رسانده بود. حیای شهر و مسکن اسلامی در طول تاریخ، اجازه ریا و فریب	

نفعی داد و حتی کسانی که مقید به آدابی نبودند، حرمت جمع و جامعه را به سهولت نمی‌شکستند.	
«پاکی» را به شقوق مختلفی از جمله: پاکی هوا، پاکی محیط، پاکی نمای عمارت و پاکی فضاهای داخلی ساختمان‌ها می‌توان تقسیم کرد که هر کدام نیز به «پاکی مورثی» (به تمیزی ظاهری و محسوس توسط حواس اطلاق می‌شود) و «پاکی نامرثی» (شامل تمیزی و سلامت محیط و برقی بودن آن‌ها از موجودات ریز یا گازها و مواد غیرقابل رؤیت و فراتر از آن، پاکی و طهارت معنوی است) قابل طبقه‌بندی هستند.	پاکی و طهارت
رعایت «تفوی» در سه مرتبه: الف) ساخت‌وساز و سیمای عمومی؛ ب) ایجاد شرایط و فضاهایی که امکان منفی نگهداری اهل شهر را فراهم کند (آن‌ها را از ارتکاب به گناه، بازدارد؛ ب) اداره شهر و تنظیم روابط اجتماعی.	تفوی
جلوه‌های چنین اصلی را می‌توان در «садگی فرم‌ها و اشکال»، «مصالح بومی و محدود»، «درون‌گرایی» و «حداقل استفاده از تزئینات در سطوح بیرونی»، «ارتفاع مناسب و هماهنگ ساختمان‌ها»، «تجانس غیرمادی محلات»، «هم‌جواری متناسب عملکردهای مختلف» و «وحدت کالبدی شهر و عمارت‌ها» مشاهده کرد. این موضوع به همراه احتراز از خودستایی و تحفیر دیگران، یکی از موضوعاتی است که باید بر شکل‌گیری شهرها و مساقن مسلمانان، اعم از سیما و شکل، سازمان فضایی، رابطه اجزا آن‌ها با یکدیگر و با مردم تأثیر داشته باشد.	احتراز از کبر
جهان‌بینی توحیدی با تکیه‌بر اصل عدل، به عنوان عامل بقای عالم وجود و بالطبع، عامل ایجاد محیط مناسبی برای حیات انسان، غالباً موضوعاتی را که در تقابل با «اصل عدل» هستند (مانند فساد و اسراف)، به عنوان ظلم معروفی و انسان را از ارتکاب به آن‌ها، نهی می‌کند.	اجتناب از فساد و اسراف

سرمدی (جنات نعیم) که در آن چشممه‌ها می‌جوشند، یک یا دو چشممه در هر باغی که اقامتگاه حوریان بهشتی (ازدواج مطهره، حور عین) است، سخن می‌گوید. اقتضای طبیعت جنت، این است که مستور و سری باشد، چون با دنیای باطنی و قعر روان مطابقت دارد. خانه مسلمانان با حیاط داخلی محصورش از چهار جانب و یا باغ محصورش که در آن چاهی یا چشممه‌ای هست، باید مشابه این جهان باشد.

صورت مسکن سنتی در فضاهای عملکردی و هندسه آشکار خلاصه شده است لیکن سیرت باطنی آن نیز ناشی از یک حقیقت برتر است که در فطرت انسانی وجود دارد. فطرياتی در زمینه خواسته‌های انسانی که در مسکن سنتی پنهان شده و به وجود درونی انسان نزدیک شده است. این خانه، با فطرت وجودی انسان از جمله عوامل اساسی تکوین سیرت مسکن سنتی و شکل‌گیری اصول و مبانی ساختاری و نهانی آن است

.(Afhami and Soltani 2012)

تصویر ۲: تجلی حقیقت «حیات طیبه» در «حیاط مسکن ایرانی Pourmand and Rikhtehgaran 2012)

Fig. 2: Analysis of Lifestyle and its Impact on the Nature of Hardened Environments(Pourmand and Rikhtehgaran 2012)

۴. تحلیل و بحث

تجلى «حیات طیبه» در «حیاط مسکن ایرانی اسلامی»: خانه به عنوان نمادی از آمال و آرزوی انسان و جلوه‌گر سنتی اعتقادی و فرهنگی یک جامعه به حساب می‌آید. اگر انسان، تصور یک نظام متعالی مبتنی بر آرامش را از جهان در نظر داشته باشد، محل زندگی او، بازتابی از این اندیشه خواهد بود. روح اسلامی جاری در فضای سکونت ایرانی مسلمان، در اتمسفر حیاط خانه او متجلی می‌شود؛ درواقع، تجلی حقیقت «حیات طیبه» به عنوان عالی ترین درجه سبک زندگی اسلامی در حیاط خانه ایرانی به عنوان قلب تپنده آن معنی می‌شود. بهترین تعبیر از این تجلی را، جناب بورکهارت بیان می‌دارند: «حیاط با چشمۀ آب در میانش بهمند باغ محصوری که چهار جوی از مرکزش جاری است، تمثیل بهشت هستند، زیرا قرآن از باغ‌های نعیم ابدی و سعادت

نتیجه‌گیری

الأرض...)(سوره اعراف، آیه ۱۸۵)؛ حقیقت‌یابی یعنی در کوچکی می‌داند که هست و باید باشد. ایرانی مسلمان به خوبی می‌داند که اول و آخر و ظاهر و باطن عالم، خداوند است اما برای جامعه معاصر، درک چگونگی تجلی این مفهوم در فرهنگ، سبک زندگی و معماری، کمی ناآشنا است و لازم است تا در این حوزه کندوکاو لازم انجام شود. سعی ما در این پژوهش، نزدیک شدن به شناخت در این حوزه بود. نتایج پژوهش به خوبی نشان داد که تجلی «حیات طیبه» در حیاط مسکن سنتی ایران در دوره اسلامی به چه شکل محقق شده است.

«فرهنگ اسلامی، روح زیبا را زاینده زیبایی و روح زشت را زاینده زشتی می‌داند؛ هر آنچه از سرانگشتان انسان به منصه ظهور می‌رسد، تجسمی از شخصیت پنهانی و تبلوری از وجود روحانی وی است. به تعبیر دیگر، می‌توان گفت که زیبایی و شکوه هنر گذشتگان، نتیجه حلول معنویت و باورهای دینی و اتصال با حقیقت است و ایشان، بر این «اتصال» مواطبی در خور داشتند: چرخ با این اختیان، نظر و خوش و زیباستی / صورتی در زیر دارد، آنچه در بالاستی». در سرتاسر قرآن کریم، اشارات زیادی هست که از انسان می‌خواهد پرده‌های ظاهری را کنار زند و حقیقت باطن امر واقع را کشف کند: «اولم ينظروا في ملکوت السموات و

فهرست منابع

- ابراهیم پور، جمشید و رحیمی، سید داریوش. ۱۳۹۶. مؤلفه‌ها و شاخص‌های سبک زندگی اسلامی. فصلنامه تحقیقات جدید در علوم انسانی، ۱۹: ۱۱۷-۱۴۸.
- افشاری، محسن و پوردیهیمی، شهرام و صالح صدق پور، بهرام. ۱۳۹۴. سازگاری محیط با روش زندگی (یک چارچوب نظری، یک مطالعه موردی). فصلنامه علمی مسکن و محیط روستا، ۱۵۲: ۳-۱۶.
- افهمی، رضا و سلطانی، سحرزمان. ۱۳۹۱. نگرشی به باورهای دینی در مسکن. نشریه کتاب ماه هنر، شماره ۱۷۴: ۱۸-۲۳.
- الیامی‌نیا، رضا و حسینی، علی. ۱۳۹۳. هویت، فرهنگ و سبک زندگی اسلامی در عصر جهانی‌شدن. دو فصلنامه مطالعات الگوی پیشرفت اسلامی ایرانی، ۳(۵): ۱۰۹-۱۴۲.
- الهی زاده، محمدحسین و سیروسی، راضیه. ۱۳۹۳. الگوسازی مسکن بر پایه سبک زندگی اسلامی. فصلنامه سبک زندگی دینی، ۱(۱): ۳۵-۵۲.
- بورکهارت، تیتوس. ۱۳۹۲. هنر مقدس (اصول و روش‌ها). ترجمه جلال ستاری. تهران: انتشارات صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران (سروش).
- پورحسن‌درزی، قاسم. ۱۳۸۸. خاص‌گرایی‌های فرهنگی و فرهنگ جهانی. فصلنامه علمی خط اول- رهیافت انقلاب اسلامی، ۳(۹): ۴۵-۶۰.
- پوردیهیمی، شهرام. ۱۳۹۰. فرهنگ و مسکن. فصلنامه علمی مسکن و محیط روستا، ۱۳۴(۳۰): ۳-۱۸.
- پوردیهیمی، شهرام. ۱۳۹۱. شهر، مسکن و مجموعه‌ها. تهران: انتشارات آرمانشهر.
- پورمند، حسنعلی و ریخته‌گران، محمدرضا. ۱۳۸۵. حقیقت مکان و فضای معماری. دو فصلنامه علمی مطالعات هنر اسلامی، ۴: ۴۳-۶۰.
- پورمند، حسنعلی و طباطبایی، فاطمه. ۱۳۹۴. الگوی پنهان حاکم بر نظام استقرار فضایی در مسکن ایرانی- اسلامی (بررسی موردی: خانه رسولیان یزد). فصلنامه علمی پژوهش‌های معماری اسلامی، ۳(۹): ۱-۱۷.

- حقیقی کفash، مهدی و محمودیان، محمود و تقوا، محمد رضا و اسماعیلی، محمد رضا. ۱۳۹۶. تعیین شاخصهای معرف مخصوص فرهنگی هنری ایرانی-اسلامی در نظام جمهوری اسلامی. دو فصلنامه علمی مطالعات قدرت نرم، سال ۷. شماره ۱۶: ۱۳۲-۱۵۰.
- رجایی، فرهنگ. ۱۳۸۰. پدیده جهانی شدن و وضعیت بشری و تمدن اطلاعاتی. ترجمه عبدالحسین آذرنگ. تهران: نشر آگاه.
- حیدر پور، حسن و صادق زاده قمصری، علیرضا و سجادی، سید مهدی. ۱۳۹۷. تحلیل تطبیقی راهنمای برنامه درسی دین و زندگی دوره متوسطه دوم با مؤلفه‌های سبک زندگی اسلامی - ایرانی. فصلنامه علمی مسائل کاربردی تعلیم و تربیت اسلامی، ۴(۳): ۳۵-۶۶.
- خامنه‌ای، سید علی. ۱۳۶۸. امام خامنه‌ای. روزنامه رسالت، ۱۶ آذرماه: ۱-۶.
- خامنه‌ای، سید علی. ۱۳۹۱. بیانات در دیدار جوانان استان خراسان شمالی. پایگاه اینترنتی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، <<http://farsi.khamenei.ir>>
- راغب اصفهانی، حسین بن محمد. ۱۳۸۵. مفردات الفاظ قرآن، ترجمه مصطفی رحیمیان. تهران: نشر سبحان.
- رحیم‌پور ازغدی، حسن. ۱۳۸۷. جهانی‌سازی غربی، جهانی‌سازی اسلامی. تهران: مؤسسه هنری ادبی طرحی برای فردا.
- رسنگار، علی و رضایی، صادق. ۱۳۹۲. آینده‌پژوهی چالش‌های سازمانی فراروی پلیس متأثر از جهانی شدن. فصلنامه علمی دانش انتظامی، سال ۱۵. شماره ۴: ۷۹-۱۰۶.
- رضوی زاده، سید نورالدین. ۱۳۸۶. بررسی تأثیر مصرف رسانه‌ها بر سبک زندگی ساکنان تهران. تهران: پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات.
- داعی پور، زینب. ۱۳۹۳. رابطه حضور طبیعت و افزایش حس تعلق در خانه‌های سنتی ایران. ماهنامه علمی باغ نظر، ۱۱(۳۰): ۴۹-۵۸.
- کافی، مجید. ۱۳۹۴. مدل روش‌شناسنگی مطالعه سبک زندگی اسلامی. دو فصلنامه علمی پژوهش‌نامه سبک زندگی، ۱(۱): ۱۲۱-۱۳۸.
- کاووسی، اسماعیل و حسین‌زادگان، زهره. ۱۳۹۰. حفظ هویت ایرانی-اسلامی در فرایند جهانی شدن. فصلنامه مطالعات راهبردی سیاست‌گذاری عمومی، ۲(۳): ۳۷-۶۲.
- کاویانی، محمد. ۱۳۹۱. سبک زندگی اسلامی و ابزار سنجش آن. قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
- کرامتی، غزال. ۱۳۹۰. خانه ایرانی، مکان گفتگوی انسان و طبیعت ... همایش ملی مسکن ایرانی، مهرماه، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز، شیراز.
- کوثری نیا، نفیسه. ۱۳۹۲. ارتباط سبک زندگی اسلامی و حیات طیبه در قرآن کریم. فصلنامه قرآنی کوثر، ۴۸: ۵-۱۸.
- گبدنی، آتنونی. ۱۳۸۱. جامعه‌شناسی. ترجمه منوچهر صبوری. تهران: نشر ری.
- شهیدی، نیما. ۱۳۸۵. جهانی شدن آموزش عالی. فصلنامه فرهنگ آموزش، ۲(۳): ۲۱-۲۹.
- شهیدی، نیما. ۱۳۸۶. آموزش عالی در عصر جهانی شدن. تهران: نشر نوید.
- ضرغامی، اسماعیل و سادات، سیده‌اشraf. ۱۳۹۵. بررسی تطبیقی شاخصه‌های مسکن ایرانی-اسلامی با مسکن آپارتمانی امروز. فصلنامه علمی نقش جهان، ۶(۲): ۶۰-۷۲.
- طباطبائی، سید محمدحسین. ۱۳۷۴. تفسیر المیزان. ترجمه موسوی همدانی. قم: نشر حوزه علمیه قم.
- طیب، سید محمدحسین. ۱۳۷۸. تفسیر اطیب‌البيان. تهران: انتشارات اسلام.
- عالی زاده نوری، محمد. ۱۳۹۵. عالم زاده نوری: باید به روح سبک زندگی اهل بیت (ع) دست یافت. خبرگزاری اینترنتی خبر: ۷۰۵۷۹۴، ۱۷.
- تیرماه ساعت ۱۷:۵۰. <<https://fa.abna24.com/cultural/archive/2016/07/07/705794/story.html>>
- علینی، محمد. ۱۳۹۳. بررسی کارکردهای خانواده در شکل‌گیری سبک زندگی اسلامی. فصلنامه علمی اسلام و مطالعات اجتماعی، ۱(۴): ۷۷-۱۰۷.
- فرزانیار، حمیدرضا. ۱۳۷۱. بر آستانه خانه. فصلنامه علمی صفحه، ۲(۱): ۹-۱۸.
- فاسمی، حاکم. ۱۳۹۶. آینه‌نگاری تمدن نوین اسلامی. دو فصلنامه علمی آینده‌پژوهی ایران، ۲(۲): ۱-۲.
- مکارم‌شیرازی، ناصر. ۱۳۷۴. تفسیر نمونه. تهران: دارالکتب الاسلامیه.
- محمدی‌ری شهری، محمد. ۱۳۸۴. منتخب میزان‌الحكمه، تلخیص حسینی. قم: نشر دارالحدیث.

نادری، مهدی و پیرانی، شهره. ۱۳۹۹. راهبردهای پیشرو در پسا چهل سالگی انقلاب اسلامی (تبیین یانیه گام دوم انقلاب اسلامی). دو فصلنامه علمی دانش سیاسی، ۱۶(۱): ۳۰۵-۳۲۸.

نقی‌زاده، محمد. ۱۳۹۱. تأملی در شناخت مبانی مسکن اسلامی ایرانی. نشریه کتاب ماه هنر، شماره ۱۷۰: ۳۸-۵۵.

نقی‌زاده، محمد. ۱۳۹۲. مسکن: مبانی نظری تا جلوه‌های عینی. نشریه کتاب ماه هنر، شماره ۱۸۵: ۷۴-۸۵.

منابع انگلیسی

- The Holy Quran. 2010. Translated by Mahdi Elahi Ghmshei. Tehran: Printing and Publishing Organization.
- Afhami, R. & Soltani, S. 2012. An Attitude Towards Religious Beliefs in Housing. Book of the Month of Art (174): 18-23 [In Persian].
- Afshari, M. and Pourdeyhimi, S. & Saleh Sedgh poor, B. 2016. The Environmental Adaptation of Human Lifestyle. Journal of Housing and Rural Environment (JHRE) 34(152): 3-16 [In Persian].
- Alemzadeh Nouri, M. 2016. Alemzadeh Nouri: The spirit of the lifestyle of the Ahl al-Bayt (AS) must be achieved. Ibna News Agency, news code: 705794, 17 July at 17:50, <<https://fa.abna24.com/cultural/archive/2016/07/07/705794/story.html>> [In Persian].
- Bistuni, M. 2012. Vocabulary and Concepts of the Holy Quran. Qom: Young Expression Publishing [In Persian].
- Burckhardt, T. 2013. Principios y Metodos del Arte Sagrado (Principes et méthodes de l'art sacré). Translated By Jalal Sattari. Tehran: Surosh [In Persian].
- Daeipour, Z. 2014. The Relationship Between the Presence of Nature and the Increase in the Sense of Belonging in the Iranian Traditional Houses. The Science Journal of NAZAR Research Center 11(30): 33- 42 [In Persian].
- Ebrahimipour, J. & Rahimi, S. D. 2017. Components and Indicators of Islamic Lifestyle. Quarterly Journal of New Research in the Humanities (19): 117-148 [In Persian].
- Elahizadeh, M. H. and Sirusi, R. 2014. Housing modeling based on Islamic lifestyle. Journal of Religious Lifestyle 1(1): 35- 52 [In Persian].
- Ellini, M. 2014. The Function of Family in the Formation of the Islamic Lifestyle. Journal of Islam and Social Studies 1(4): 77- 107 [In Persian].
- Eltiaminia, R. and Hosseini, A. 2014. Identity, Culture and Islamic Lifestyle in the Age of Globalization. Bi-Quarterly Journal of Iranian Islamic Progress Pattern Studies 3(5): 109- 142 [In Persian].
- Farzanyar, H. R. 1992. On the Threshold of The House. Journal of Sofeh 2(1): 9-18 [In Persian].
- Ghasemi, Hakem. 2018. Islamic Civilization in Transition; the Necessity of Foresight and Strategic Planning in Creating the New Islamic Civilization. Journal of Iran Futures Studies 2(2): 3- 21 [In Persian].
- Giddens, A. 2002. Sociology. Translated by Manouchehr Sabouri. Tehran: Rey Publishing [In Persian].
- Harvy, D. 1989. The Condition of Postmodernity. Oxford: Basil Blackwell.
- Haghghi, M. and Mohamadian, M. & Taghva, M. R. & Esmaili, M. R. 2017. Defining the indicators representing cultural, artistic and Islamic-Iranian product in the Islamic republic of Iran. Journal of Soft Power 7(16): 132- 150 [In Persian].
- Heydarpour, H. and Sadeghzadeh-Ghamsari, A. & Sajjadi, S. A. 2019. Comparative Analysis Between Curriculum Guideline for Religion and Life Textbooks of the Upper Secondary Education, and Components of Islamic - Iranian Lifestyle. Quarterly journal of Applied Issues in Islamic Education 3(4): 35- 66 [In Persian].
- Kafi, M. 2015. Methodological Model of the Study of Islamic Lifestyle. Journal of Lifestyle Research 1(1): 121- 138 [In Persian].
- Kaviani, M. 2012. Islamic Lifestyle and its Measurement Tools. Qom: Research Center and University [In Persian].
- Kavusi, E. & Hosseinzadegan, Z. 2011. Necessity of Protecting Irano-Islamic Identity in the era of Globalization. Quarterly Journal of Strategic Studies of Public Policy 2(3): 37- 62 [In Persian].
- Keramati, Gh. 2011. Iranian Housing, The Place of Dialogue Between Human and Nature... . National Iranian Housing Conference. October, Islamic Azad University, Shiraz Branch, Shiraz [In Persian].
- Kowsarinia, N. 2013. The Relationship Between Islamic Lifestyle and Pure Life In the Holy Quran. Journal of Kowsar Quranic (48): 5- 18 [In Persian].
- Khamenei, S. A. 1989. Imam Khamenei. Resalat Newspaper: 1- 2 [In Persian].
- Khamenei, S. A. 2011. <<http://farsi.khamenei.ir>>.
- Khamenei, S. A. 2012. Statements in the meeting of the youth of North Khorasan province. Website of the Office for the Preservation and Publication of the Works of Hazrat Ayatollah Khamenei, <<http://farsi.khamenei.ir>>.
- Makarem Shirazi, N. 1995. Sample Interpretation. Tehran: Islamic Library [In Persian].
- Mohammadi Rey Shahri, M. 2005. Selected Mizan Al-Hekam, Summarized by Hosseini. Qom: Dar al-Hadith Publishing [In Persian].
- Naderi, M. & Perani, Sh. 2020. Leading Strategies in the Aftermath fortioth of the Islamic Revolution (Explaining the Second Step of the Islamic Revolution Statement). Journal of Political Knowledge 16(1): 305- 328 [In Persian].
- Naghizadeh, M. 2012. A Reflection on Recognizing the Fundamentals of Islamic-Iranian Housing. Book of the Month of Art (170): 38- 55 [In Persian].
- Naghizadeh, M. 2013. Housing: Theoretical Foundations to Objective Effects. Book of the Month of Art (185): 74- 85 [In Persian].

- Pourdehimi, Shahram. 2011. Culture and Housing. *Journal of Housing and Rural Environment*(JHRE) 30(134): 3-18 [In Persian].
- Pourdehimi, Shahram. 2011. City, Dwelling and Housing Complex. Tehran: Armanshahr [In Persian].
- Pourhassan Darzi, Gh. 2009. Cultural specificities and world culture. *Journal of First Line-Approach to the Islamic Revolution* 3(9): 45-60 [In Persian].
- Pourmand, H. A. and Rikhtehgaran, M. R. 2006. The Truth of Place and Architectural Space. *Journal of Islamic Art Studies* (4): 43- 60 [In Persian].
- Pourmand, H. A. & Tabatabaei, F. 2016. The Latent Pattern of Spatial Arrangement in Iranian-Islamic Houses, (Case study of Rasoulian House, Yazd). *Iran University of Science & Technology* 3(4): 3-17 [In Persian].
- Ragheb Isfahani, H. 2006. Vocabulary of Quranic Words. Translated by Mostafa Rahimian. Tehran: Sobhan Publishing [In Persian].
- Rahimpourazqadi, H. 2008. Western Globalization, Islamic Globalization. Tehran: Literary Art Institute plan for tomorrow [In Persian].
- Rajaei, F. 2001. The Phenomenon of Globalization and the Human Condition and Information Civilization. Translated by Abdulhussein Azarang. Tehran: Agah Publishing [In Persian].
- Rastegar, A. & Rezaei, S. 2013. The Future of Organizational Challenges Facing the Police Affected by Globalization. *Danesh-e-Entezami of Hormozgan Quarterly* 15(4): 79-106 [In Persian].
- Razavizadeh, S. N. 2007. Investigating the Efect of Media Consumption on the Lifestyle of Tehran Residents. Tehran: Institute of Culture, Art and Communication [In Persian].
- Shahidi, N. 2006. Globalization of Higher Education. *Quarterly Journal of Education Culture* 2(3): 21-29 [In Persian].
- Shahidi, N. 2007. Higher Education in the Age of Globalization. Tehran: Navid Publishing [In Persian].
- Tabatabaei, S. M. H. 1995. Al-Mizan Interpretation. Translated by Mousavi Hamedani. Qom: Qom Seminary Publishing [In Persian].
- Tayyeb, S. M. H. 1999. Interpretation of Atib Al-Albian. Tehran: Islam Publications [In Persian].
- Zarghami, E. & Sadat, S. A. 2016. Comparative Analysis of Indicators of Housing on the Basis of Today's Persian-Islamic Culture with Apartment Housing. *Naqshejahan-Basic Studies and New Technologies of Architecture and Planning* 6(2): 60- 72 [In Persian].
- Zukin, Sh. 1995. Cultures of Cities, Cambridge, Mass. Oxford: Blackwell.